

TARTU ÜLIKOOL
Sotsiaalteaduste valdkond
Johan Skytte poliitikauuringute instituut

Dalia Doman
**SOOPOLIITIKA KUJUNDAMINE: EUROOPA NAISTE SURVERÜHMA MÕJU
NAISTE ÕIGUSTE JA SOOLISE VÕRDÕIGUSLIKKUSE KOMISJONI
DISKURSUSELE**

Bakalaureusetöö

Juhendaja: Helen Urmann, MA

Tartu 2024

Olen koostanud töö iseseisvalt. Kõik töö koostamisel kasutatud teiste autorite seisukohad, ning kirjandusallikatest ja mujalt pärinevad andmed on viidatud.

Töö sõnade arv: 9326

Dalia Doman, 19.05.2024

Lühikokkuvõte

Käesolevas bakalaureusetöös hinnatakse Euroopa suurima naiste õiguste eest seisva rahvusvahelise huvikaitsevõrgustiku (*transnational advocacy network* - TAN) mõju Euroopa Liidu (EL) soopoliitilise diskursuse kujundamisele. Kuigi teemaalased autorid (Ferree & Tripp, 2006; Rolandsen Agustín, 2013; Lang, 2009) on leidnud, et naiste õiguste eest seisvad TAN-id on ühed aktiivsemad huvikaitsevõrgustikud, on jäänud TAN-ide rolli uurimine riikidevahelise poliitika kujundajana tahaplaanile (Ahrens & Rolandsen, 2019, 2). Vajadusest täita antud akadeemilist lünka on seatud eesmärgiks teada saada, kas ja mil määral õnnestub Euroopa Naise Surverühmal (EWL) mõjutada EL-i sisest diskursust ning kujundada enda eesmärkidest lähtuvat poliitikat. Eesmärgi täitmiseks esitatakse 4 abistavat uurimisküsimust.

Bakalaureusetöös kasutatakse kvalitatiivset uurimislähenemist, tuginedes ekspertintervjuudest ja dokumendianalüüsist saadud sisendile ning nende raames toimuva diskursuse analüüsimisele. Püstitatud küsimuste osas selguseni jõudmise tarbeks analüüsiti kokku 144 tekstandmete dokumenti ning viidi läbi individuaalintervjuud EWL-i ekspertitega. Analüüsi raames hinnatakse EWL-i mõju Naiste Õiguste ja Soolise Võrdõiguslikkuse Komisjoni (FEMM) diskursusele, saades paremat ülevaadet huvikaitsevõrgustike rollist rahvusvahelises poliitilises protsessis. Tulemus näitab, et päevakordades esineb kõige sagedamini naistevastane vägivald (*violence against women* - VAW) ning sellega seonduvad teemad. Samas veenduti, et vaatamata surverühma ja komisjoni naistevastase vägivalla teemale keskendumisele ei saa tegutsejate (*actors*) vahel täheldada ühtlast diskursust.

Uuring kaardistab, et surverühm põimib proaktiivseid ja reaktiivseid lobitöö strateegiaid ning kasutab kõiki Keck & Sikkinki (1999) poliitdiskursuse ja -tulemuste mõjutamise taktikaid. Samuti saadi teada, et eelmainitud strateegiatel saab olla reaalne mõju, väljendudes surverühma ettepanekute rakendamises EP poolt. Saab väita, et EWL-il on silmapaistev ning äratuntav mõju Euroopa tasandil soopoliitika kujundamisele.

Sisukord	
Lühikokkuvõte	2
Sissejuhatus	5
1. Teoreetiline Raamistik	7
1.1 Sooline võrdõiguslikkus Euroopa Liidus.....	7
1.1.1 EL-i soopoliitika diskursus.....	8
1.2 EP komisjonid ja fraktsioonid.....	9
1.2.1 FEMM.....	10
1.3. Rahvusvahelised huvikaitsevõrgustikud.....	11
1.3.1 EWL.....	12
1.3.2 EWL-i osalus komisjoni töös.....	13
2. Metoodika	15
2.1 Andmeanalüüsi ja -kogumise meetod.....	15
3. Tulemused	17
3.1 EWL-i olulised teemad.....	17
3.1.1 Strateegia.....	17
3.1.2 Pressiteated.....	19
3.1.3 Intervjuud.....	21
3.2 FEMM-i olulised teemad.....	23
3.2.1 Strateegia.....	23
3.2.2 Pressiteated.....	25
3.2.3 Intervjuud.....	26
3.3 EWL-i ja FEMM-i diskursuse võrdlus.....	26
3.4 Naistevastase vägivalla poliitidiskursuse kujundamise strateegiad.....	27
3.4.1 Praktilised strateegiad.....	28
3.4.2 Diskursiivsed strateegiad.....	29
3.4.2.1 Infopoliitika.....	30
3.4.2.2 Sümboolne poliitika.....	31
3.4.2.3 Võimenduspoliitika.....	32
3.4.2.4 Vastutuspoliitika.....	33
3.5 EWL-i mõju FEMM komisjoni soopoliitka kujundamisele.....	33
3.5.1 EWL-i ekspertiis.....	34
3.5.2 EWL-i mõju direktiivi ettepaneku 2022/0066/COD raames.....	35
4 Arutelu	38
Kokkuvõte	40
Summary	42
Kirjandus	43
Lisad	50

Lisa 1. Intervjuu küsimused.....	51
Lisa 2. EWL-i strateegia analüüsist saadud koodid ja nende esinemise sagedus.....	51
Lisa 3. Analüüsis kasutatud EWL-i pressiteadaanded.....	52
Lisa 4. Esinevad teemad ja nende esinemissagedus EWL artiklite (vt Lisa 3) põhjal.....	55
Lisa 5. EWL liikmete 1. intervjuuküsimuse analüüsist saadud koodid ning nende esinemissagedus.....	56
Lisa 6. FEMM komisjoni raporti 2019/2169(INI) analüüsist saadud koodid ja nende esinemissagedus.....	57
Lisa 7. Analüüsis kasutatud FEMM komisjoni pressiteated.....	58
Lisa 8. FEMM pressiteadetes (vt Lisa 6) esinevad koodid ja nende esinemissagedus.....	69
Lisa 9. Diskursiivsete strateegiate kodeerimise tulemid Keck ja Sikkinki (1999) põhjal ning esinemise sagedus EWL dokumentides (vt Lisa 10).....	70
Lisa 10. EWL-i strateegia analüüsis kasutatud dokumendid.....	71
Lisa 11. FEMM komisjoni avalikud kuulamised ning osalenud eksperdid.....	73
Lisa 12. EWL-i toetatud ettepanekute vastuvõtmise staatus EP ettepanekutes.....	73
Lisa 13. EWL enda koostatud ettepanekud ning vastuvõtmise staatus EP ettepanekutes.....	73

Sissejuhatus

Sooline võrdõiguslikkus ning selle saavutamine on olnud riikideülese eesmärgiks sätestatud alates Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni (*United Nations* - UN) (1948) Inimõiguste Ülddeklaratsiooni vastuvõtmisest, pakkudes tänaseni olulist nurgakivi soovõrdõiguslikkuse edendamiseks rahvusvahelistes tegevuskavades. Ka Euroopa Liit (EL) tunnistab meeste ja naiste võrdõiguslikkust ühe olulisema väärtusena, püüdes päevakorralise teemana alates Euroopa Majandusühenduse asutamislepingu allkirjastamisest 1957. aastal (Belova & Ivanova, 2022) ning olles rõhutatud riikideülel tasandil alates Euroopa Parlamenti (EP) esimestest valimistest (Ahrens & Rolandsen, 2019, 2).

Gabriela Belova ja Albena Ivanova (2022) leiavad, et võrdõiguslikkuse kontekstis saab Euroopat pidada “naiste mandriks”. Teemaalased autorid on antud väidet mitmeti vaidlustanud, tulenedes püsivast soolisest lõhest paljudes elusfäärides, sh tööhõives, majapidamistöde ja lastekasvatuse jagunemises (Olsson et al., 2023; Omidakhsh et al., 2020). Näiteks on viimase kümne aasta jooksul palgalõhe EL-i riikides vähenenud vaid 2.8%, ulatudes 2022. aasta kohaselt mõnes riigis 22%-ni (European Commission, 2022). Probleemina püsib ka liikmesriikide naiste reproduktiivõiguste piiramine ja sooline vägivald, mida kogeb 26% Euroopas elavatest naistest oma elu jooksul (World Health Organization, 2018). Teemaalane kirjandus näitlikustab naiste õigusi käsitlevate poliitikate puudujääke, kirjeldades püsivat vajadust efektiivsete lahenduste leidmiseks. Võib eeldada, et vaatamata EL-i järjekindlale võrdõiguslikkuse toetamisele ning haakuvate sotsiaalpoliitikate edendamisele püsib vajadus valdkonna arendamise järele.

Naiste õiguste arengusuunda ning ümbritsevat poliitilist diskursust mõjutavad mitmed osapooled. Valitsusvälised organisatsioonid või TAN-id, tuues kokku erineva rahvusliku ja kultuurilise taustaga ning ühistel väärtustel põhinevaid organisatsioone, saavad olla oluliseks lülis mis tahes ala poliitika kujundamisel (Keck & Sikkink 1999). Sedasi pühendub antud töö soopoliitika diskursuse kontekstis oluliseima organisatsiooni ehk Euroopa Naise Surverühma (EWL) uurimisele. Töö eesmärgiks on teada saada, kas ja mil määral õnnestub EWL-il mõjutada EL-i sisest diskursust ning kujundada enda eesmärkidest lähtuvat poliitikat. EWL-i analüüs Naiste Õiguste ja Soolise Võrdõiguslikkuse Komisjoni (FEMM) kontekstis võimaldab uurida valitsusväliste organisatsioonide mõju Euroopa poliitilise ruumile, näitamaks tänapäeva

soodiskursuse kujundamist. Antud kontekst pakub viljakat pinnast teemaalase diskursuse ja poliitikakujundamise analüüsimiseks, täites teadmislünka suurima soopoliitikaga tegeleva rahvusvahelise organisatsiooni mõjust EP diskursuse kujundamisele.

Töö raames analüüsitakse EWL-i poolt rakendatavaid strateegiad, komisjoni ja organisatsiooni päevakorraliste teemade ja diskursuse ühtimist ning EWL-i võimekust kujundada FEMM-i soopoliitikat ettepanekute näol. Teadmine sellest aitab mõista kodanikuühiskonna institutsioonide rolli Euroopa poliitika kulgemisele. Kuigi rahvusvahelisel tasandil on varemgi viidatud naiste aktiivsuse üldisele olulisusele, on üsna vähesed uuringud keskendunud kodanikuühiskondade panuse ja dünaamika uurimisele Liidu institutsioonide raamistikos (Ahrens & Rolandsen, 2019, 2). Valitsusväliste organisatsioonide kaasamine soolise võrdõiguslikkuse poliitika kujundamise protsessi on seega oluline samm meetmete efektiivsuse ja asjatundlikuse arendamisel ning naiste õiguste edendamisel poliitikatsüklis. Antud töö laiendab teadmist surverühmade mõjuvõimust poliitdiskursuse kujundamisel.

Lõputöö raames kasutatakse diskursuse - ja sisuanalüüsi meetodeid, mõistmaks EWL-i mõju FEMM komisjonile ja seeläbi ka Euroopa tasandi soopoliitika kujunemisele. Selle tarbeks on bakalaureusetöö jaotatud neljaks osaks. Esialgu keskendutakse teoreetilise raamistiku loomisele, hõlmates EL-i soolise võrdõiguslikkuse, EP suruktuuri, FEMM komisjoni rolli ja TAN-ide – sh EWL-i – panuse lahtimõtestamist. Järgmisena tutvustatakse metoodikat, millele tuginedes viiakse läbi empiiriline analüüs. Dokumendianalüüsi põhjal tuuakse esile EWL ja FEMM-ile olulisimad teemad, viiakse läbi diskursuste võrdlus ning kaardistatakse nende kujundamisstrateegiad, viimaks analüüsides EWL-i mõju komisjoni soopoliitikale. Arutelu osas võetakse kokku analüüsi tulemid ning tehakse olulisemad järeldused EWL-i rolli kohta EL-i struktuurides.

1. Teoreetiline Raamistik

Allolevad peatükid pakuvad ülevaadet rahvusvaheliste organisatsioonide ja võrgustike poliitdiskursusesse kaasamisest. Keskendutakse Euroopa soolise võrdõiguslikkuse poliitika rakendamise meetodite kirjeldamisele, diskursusanalüüsi läbiviimiseks raamistiku loomisele ning FEMM-i ja EWL-i rollide kaardistamisele EL-i struktuuris. Peatükkide vältel pakutakse välja mitu lisanduvat uurimusküsimust teema paremaks sünteesimiseks.

1.1 Sooline võrdõiguslikkus Euroopa Liidus

Soolise võrdõiguslikkuse poliitika arengu mõistmiseks on vajalik esmaselt määrata soolise võrdõiguslikkuse mõiste sisu. Teadlaste, politoloogide ja kodanikuühiskonna organisatsioonide seas puudub täielik üksmeel selle osas, kuidas näeb välja “õige” sooline võrdõiguslikkus, millest tulenevalt kontseptsiooni riikidevaheline käsitlus erineb. Euroopa kontekstis aitavad mõistet defineerida EL-i poliitilised tegevuskavad ja seisukohad, milles esitatud võrdõiguslikkuse määratlused ühtlustavad liikmesriikide definitsioone, liigitades neid võrdõiguslikkuse diskrimineerimisvastaste poliitikate hulka (Jacquot, 2015; Sinha & Bibhakari, 2023). Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituudi (EIGE - *European Institute for Gender Equality*) (2024) definitsioon tugineb interseksionaalsusele, tunnistades erinevate naiste ja meeste rühmade mitmekesisust ning rõhutades soolist võrdõiguslikkust kui inimõiguse küsimust. Kuna EIGE definitsioon ühtib teiste rahvusvaheliselt tunnustatud institutsioonide ja organisatsioonide – sh Euroopa Liidu ja ÜRO – võrdõiguslikkuse seletustega, lähtutakse antud töö raames sellest mõistest.

Sophie Jacquot (2015) pakub ning Manasi Sinha ja Pratyush Bibhakari (2023) toetavad väidet, et soolist võrdõiguslikkust on EL-i tasandil proovitud ellu viia kolme peamise visiooni kaudu: võrdsuse lähenemisviis, sooline võrdõiguslikkus kui erinevus, transformatiivne lähenemine. Tänapäeval on EL-i raamistikudes püsinud just kolmas strateegia, mida iseloomustab soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamise (GM - *gender mainstreaming*) teooria (Jacquot, 2015, lk 7). GM-i eesmärgiks on dekonstrueerida soosüsteemi moodustavat sotsiaalpoliitilist diskursust, seades kahtluse alla sooliste suhete kategooriad ja tähendused nii teoorias, peavoolupoliitikas kui ka praktikas (Sinha & Bibhakar, 2023). Kirjeldatav strateegia on tänaseni võrdõiguslikkuse saavutamise alustala paljudes rahvusvahelistes organisatsioonides, olles kasutusel tegevuskavade

põhjana. GM on nurgakiviks ka antud töös analüüsitavate organite tegevuskavades, strateegiates ja päevakordades.

1.1.1 EL-i soopoliitika diskursus

Tänapäeval võib pidada rahvusvahelist ja Euroopa sooõiguse diskursust nii meedias kui ka liidu ametlikes institutsioonides väga aktuaalseks teemaks, olles sotsiaalvaldkonna poliitikate arendamise oluliseks lülis (Ahrens & Rolandsen, 2019, 2). Organisatsioonide ja institutsioonide analüüsi puhul mängib diskursus olulist rolli, kuna need tegutsejad on iseneses loodud ja kujundatud diskursuse kaudu (Iedema & Wodak, 1999). Võib eeldada, et ka nende eesmärgid, seisukohad ning õigusaktid on arendatud otseselt institutsiooni diskursust peegeldades. Arvestades, et diskursus annab organisatsioonidele võimaluse taastada enda hegemoonilist diskursust ja säilitada enda positsioone (Zollo, 2014), muutub oluliseks fokuseerida tegutsejate vahelisele diskursuse mõistmisele ja analüüsimisele.

Autorid (Zollo, 2014; Brown & Yule, 1983, 1) leiavad, et teksti tõhusaks analüüsimiseks peavad teadlased uurima, mida tegutsejad diskursuse kaudu teevad ja kuidas see tegevus on seotud inimestevahelise, institutsionaalse ja sotsiaalse kontekstiga. Analüüsi lähtepunktiks võetakse Norman Faircloughi (1995, 98) kriitilise diskursuseanalüüsi raamistik. Fairclough (1995, 9) järgi on diskursus keel, mis on mõistetav kui sotsiaalne tegevus, mida määravad sotsiaalsed struktuurid ning mis otseselt mõjutab sotsiaalkultuurilisi praktikaid. Sellest lähtudes esitab Fairclough (1995, 97) kolm keeleanalüüsi etappi: 1) teksti vormiliste omaduste kirjeldamine, 2) tõlgendamine kui teksti ja diskursiivsete praktikate analüüs, 3) seletamine kui diskursiivse ja sotsiokultuurilise praktika interaktsiooni analüüs. Etappe intervjuude ja tekstandmete analüüsis omavahel põimides on võimalik luua süstemaatiline ja põhjalik pilt kehtivast soodiskursusest ning selle olulistest nüanssidest.

Mistahes organi rolli analüüsid Euroopa tasandi diskursuse kujundamisel on oluline uurimise aluseks valida õige platform. Käesoleval juhul on diskursuse muutumist võimalik analüüsida lähtudes FEMM komisjoni kontekstist, kuna EP komisjonidest on see ainus põhifookusena naiste õiguste eest seisev institutsionaalne organ. Sedasi püstitatakse esimene uurimisküsimus (K1), uurimaks millisel määral ühtib FEMM komisjoni ning EWL-i soodiskursus. Vastamiseks

teostatakse analüüs FEMM-i ja EWL-i diskursuse määramiseks ning seejärel omavaheliseks võrdlemiseks, võttes eesmärgiks märgata nii hegemoonilist diskursust kui ka võimalike vastudiskursusi väljavalitud teemadel.

Soopoliitika diskursust kujundavad paljud erinevad osalejad, kes käsitlevad erinevatest arvamustest lähtudes erisuguseid teemasid. Sõnastatakse teine uurimisküsimus (K2), võttes eesmärgiks diskursusanalüüsi abil teada saada, millised peamised teemad on EWL-is ja FEMM komisjonis päevakorral. Antud teemade võimaliku kattumist uurides on võimalik teada saada diskursuse sarnasusi ja erinevusi, laiendades teadmisi EL-i diskursiivsetest trendidest ja võimalikust homogeensusest ning pakkudes tugisammast järgmiste uurimisküsimuste analüüsiks. Sellest lähtuvalt on oluline täpsemalt kirjeldada edaspidistes peatükkides olulisemaid diskursuse kujundajaid ning nende käsitletavaid teemasid.

1.2 EP komisjonid ja fraktsioonid

Soolise diskrimineerimise küsimusi käsitletakse suuresti EL-i institutsioonide ülesannete ning kohustuste täitmise kaudu. Üks olulisemaid valdkonda käsitlevaid institutsioone on Euroopa Parlament, mida on teemaalaste autorite (Strid, 2009; Whitaker, 2019) poolt nimetatud kõige demokraatlikumaks, läbipaistvamaks ja avatumaks institutsiooniks kogu EL-is. Parlamendi töö kulgemiseks ja täiskogu istungite ettevalmistustöö tegemiseks jagunevad parlamendi liikmed mitme alalise erikomisjoni vahel, kus tehakse suurem osa seadusandlikust tööst (European Parliament, 2024).

Komisjonide kohtade jagamisel lähtutakse parlamendiliikmete eelistustest, kuid koha saamine sõltub omakorda komisjoni populaarsusest ja prestiižikusest (Whitaker, 2019; Hurka jt, 2020), mida määrab komisjoni seadusandlik mõju (*legislative impact*) ja komisjoni võim (*committee power*) (Hurka jt, 2020). Ei saa välistada, et komisjoni populaarsust mõjutab ka nn töö valdkond või teema. Sellest tulenevalt Välisasjade (AFET) või Majanduse ja rahanduse (ECON) komisjon võivad tunduda parlamendiliikmetele palju ahvatlevamad, kui näiteks Petitsiooni (PETI) või Kalanduse (PECH) teemasid käsitlevad komisjonid. Võib eeldada, et ka FEMM komisjon pole kujunenud eelistatuimaks vähemalt osaliselt tänu EP institutsiooni koosseisu ajaloolisele soolisele koosseisule ning MEP-ide vähesele teemaalasele huvile.

1.2.1 FEMM

FEMM komisjon on üks olulisem tööriist Euroopa Liidu soolise võrdõiguslikkuse arendamisel (Ahrens, 2016). Naiste olukorda raporteeriv *ad hoc* komisjon loodi esialgu 1979. aastal ning alaline staatus saavutati peale “katseperioodi” 1984. aastaks (European Parliament, 1999). Tänapäevani vastutab FEMM komisjon institutsiooni väliste osalejate abiga naiste õiguste ja võrdsete võimaluste poliitika määramise, edendamise ja kaitsmise eest EL-is. Parlamendiliikmed osalevad komisjoni töö raames aruteludes soolise võrdõiguslikkuse poliitika põhiaspektide üle, edendades ja määratledes naiste huve (Rolandsen Agustín, 2013). Täna iseloomustab FEMM komisjoni selle feministlik suunitlus, EWL-i ja muude kodanikuühiskonna organisatsioonide toetamine ning soolise võrdõiguslikkuse teema hoidmine EL-i päevakorras (Rolandsen Agustín & Nissen, 2015; Oakley 2016, 22).

FEMM komisjonil on mitu eripärasust, mis eristavad seda paljudest teistest EP struktuuri kuuluvatest komisjonidest. Esiteks on FEMM nn horisontaalne komisjon (*horizontal committee*) (Rolandsen Agustín & Nissen, 2015, 10), andes sellele pädevust kõikides poliitikavaldkondades, mis moel või teisel riivavad soolist võrdõiguslikust. Sellest tulenevalt panustab komisjon üsna vähe seadusandlikele dokumentidele, keskendudes suuresti mittesiduvatele omaalgatuslikele raportite, muudatusettepanekute ja seisukohtade loomisele. Teiseks erineb FEMM oma vabatahtliku liikmestaatuse poolest, olles üks kahest “neutraliseeritud” komisjonist, mis tähendab, et selles osalemine on vabatahtlik ning sellesse kuuluvad MEP-id täidavad sealseid kohustusi lisaks enda põhi-töökoormusele (Ahrens, 2016).

Võib eeldada, et EP soolise võrdõiguslikkuse poliitika kujunemine on toetatud suuresti FEMM-is osalevate parlamendiliikmete vabatahtlikust panusest ning liikmete isiklikust huvist valdkonna arendamise vastu. Ahrens (2016) leiab, et kohustusliku staatusega kaasnev topeltliikmelisus on loonud olukorra, kus MEPid on hästi kursis teistes komisjonides toimuvaga. Samas tuuakse välja, et neutraliseeritud komisjonidel puudub eksklusiivne liikmelisus või prestiiž, mis tõenäoliselt vähendab nii komisjoni populaarsust kui ka MEP-ide aega valdkonda panustada (Ahrens, 2016). Teemaalasest kirjandusest (Ahrens, 2016; Jacquot, 2015) on välja tulnud, et seadusandlikud ettepanekud määratakse tihti kohustuslikele komisjonidele, vähendades FEMM-i

olulisust MEP-ide silmas. Võib eeldada, et vähemalt osati piirab olemasolev EP struktuur ja asümmeetriline võimudünaamika naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse poliitika arendamist, kuna vähemate seadusandlike ettepanekute saamine loob olukorra, kus komisjonile ei pruugita anda häält isegi siis, kui kaalul on sooküsimused.

Manuela Samek Lodovici jt (2018, 39) analüüsisid FEMM-i peamiseid soovitusi sooküsimustes ja teiste komisjonide lõpuraporteid, et hinnata, mil määral avaldavad FEMM-i ettepanekud mõju teiste komisjonide ettepanekutele. Tulemusena leiti, et pea pooled (47.5%) FEMM-i ettepanekud olid võetud arvesse teiste komisjonide poolt, suurem osa (72%) olles arvesse võetud täielikult, ilma muudatusteta (Lodovici jt, 2018, 41). On näha, et FEMM komisjoni töö on mõju EP-le ja seega ka EL-ile laiemalt. Saame täheldada, et kuigi ettepanekute vastuvõtmise määr ei ole täiuslik, pakuvad FEMM-i ettepanekud olulist mõju soopoliitika kujundamisele, põhjendades FEMM komisjoni valimist töö raames läbiviidava analüüsi allikaks.

1.3. Rahvusvahelised huvikaitsevõrgustikud

Euroopa Liidu mitmetasandiline valitsemisstruktuur pakub enda poliitikate ja tegevuskavade kujundamiseks mitmeid juurdepääsupunkte erinevatele organisatsioonidele. Sedasi on EL-i poliitika kujundamise protsessi kaasatud lisaks komisjonidele ka kodanikuühiskonna organisatsioonid, rahvusvahelised huvikaitsevõrgustikud ehk TAN-id jpt. Teemaalased autorid leiavad, et TAN-id on edukalt suutnud rakendada EL-i nn juurdepääsupunktide pinnast enda seisukohtade kuuldavaks tegemiseks (Lang, 2009; Montoya, 2008). Oskus teavet strateegiliselt mobiliseerida annab TAN-idele võimalust veenda, survestada ja saavutada mõju võimsamate organisatsioonide üle (Keck & Sikkink, 1998). Sedasi on just TAN-id saavutanud rahvusvaheliste poliitikate mõjutamisel häid tulemusi EP ja kodanikuühiskonna organisatsioonide vahelises suhtes, edendades mõlema osapoole mõjuvõimu (Kröger, 2008).

Margaret E. Keck ja A. Kathryn Sikkink (1998, 2) kirjeldavad TAN-e kui erinevat tüüpi valitsusväliseid organisatsioone koondavaid võrgustikke, mida juhivad ühised väärtused ja motiveerib eesmärk kujundada poliitikat. Antud ala eksperdid (Keck & Sikkink, 1998, 3) toovad välja, et organiseeritud vormil osalemine suurendab võrgustikega liitunud organisatsioonide propageerimise võimekust ning mõju. TAN-ide kaasamisel on omad plussid ka institutsioonidele,

kuna huvikaitsevõrgustike kuulamine üksikute organisatsioonide asemel edendab demokraatlikust ja kaasatust, andes häält alaesindatud teemadele. Sedasi paljude erinevate, kuid samale valdkonnale pühendatud osalejate sisend pakub võimalust muuta EL-i poliitikaid eri arvamusi kaasavateks, kodanikele arusaadavateks ning intituutsionaalselt läbipaistvamateks (Lang, 2009).

Naiste õiguste eest seisvaid TAN-e on peetud aktiivsemateks huvikaitsevõrgustikeks alates nende loomisest 1980. aastatel (Ferree & Tripp, 2006; Rolandsen Agustín, 2013; Lang, 2009). Montoya (2008) ja Lang (2009) nõustuvad, väites, et EL-i institutsioonid on loonud soodsaid võimalusi valitsusvälistele organisatsioonidele TAN-i moodustamiseks või sellega liitumiseks, luues sümbiooset suhet institutsiooni ja TAN-i vahel. Selle najal on oluline välja tuua, et kuigi viimastel aastakümnetel on kodanikuühiskonda ja selle rolli rahvusvahelistes poliitilistes protsessides akadeemiliselt laialdaselt uuritud, on jäänud TAN-ide roll riikidevahelise poliitika kujundajana tahaplaanile (Ahrens & Rolandsen, 2019, 2). Hinnates EWL-i mõju EP poliitdiskursusele on võimalik luua paremat arusaama huvikaitsevõrgustike rollist rahvusvahelises poliitilises protsessis.

1.3.1 EWL

Suurim TAN EL-i soopoliitka kontekstis on EWL, mis esindab organisatsioone 32 riigist, hõlmates rohkem kui 2000 organisatsiooni (EWL, 2022a). EWL onasutatud Euroopa Komisjoni rahalise abiga 1990. aastal eesmärgiga luua EL-i tasandil naiste õiguste alaline esindaja paremaks organisatsioonide koordineerimiseks (Lang 2009). EWL-i ametlik missioon on saavutada meeste ja naiste vaheline võrdõiguslikkus, kaotada naiste diskrimineerimise kõik vormid ja tagada naiste inimõiguste austamine (EWL, 2022a). Sarnaselt Euroopa Parlamendi komisjonidele, valmivad EWL-i käe all aastaringelt aruanded ja avaldused eesmärgiga mõjutada EL-i poliitikat (Bygnes, 2013). Surverühma ekspertarvamuse hindamist peegeldab teemaalane kirjandus, milles tunnustatakse organisatsiooni feministliku vaatevinkli säilitamise ning edusammude eest naistevastase vägivalda, võrdse kohtlemise, prostitutsiooni ja inimkaubanduse küsimustes (Rolandsen Agustín 2013; Strid 2009; Walby 2011).

Suhe EWL-i ja EL-i vahel on olnud surverühma asutamisest alates üsna tihe - EL institutsioonid peavad katuseorganisatsiooni olulisemaks valdkonna kodanikuühiskonna vestluspartneriks (Cullen, 2015). Lisa Rolandsen Agustín (2013, 166) leiab, et kodanikuorganisatsioonide seast on just naisorganisatsioonide liikumised ja EWL-i panus olnud üks suuremaid, edendades EL-i poliitika kujundamist ning õiguslike ja poliitiliste arengute mõjutamist. EWL-i eduloole aitab kaasa EL-i poolse rahalise toetuse saamine, mis taasloob sümbiooset suhet (Cullen, 2015). Surverühmale eelispositsiooni andmine partnerluse ja tiheda omavahelise suhtluse näol on eeldatavasti pakkunud suurt tuge antud valdkonna edendamiseks ning riiklike organisatsioonide panuse kordineerimiseks. Tänapäevaks konsulteerivad EWL-iga regulaarselt nii EP kui ka Komisjoni liikmed, peegeldades taaskord EL-i ja EWL-i omavahelist lähedast suhtlust (Cullen, 2015).

Vaatamata sellele on autorid (Seibicke, 2020; Woodward, 2015) välja toonud, et Euroopa organiseeritud feminismi olukorra kohta on tänapäeval suhteliselt vähe uurimusi, mille tõttu on eriti oluline analüüsida EL-i soolise võrddõigussfääri hetkeseisu, võttes luubi alla EWL-i toimetulekut EP struktuuridega ja poliitikaprotsessidega silmitsi seistes. On eeldatav, et kui EWL-il on mõju EL-i diskursusele, siis seda on kõige paremini märgata just EP komisjonides, kuna Parlament pakub kodanikuühiskonna osalejatele platvormi, kus enda küsimusi, ootuseid ning probleeme väljendada. Sellest lähtudes sõnastatakse kolmas uurimisküsimus (K3) saamaks teada, mil määral on EWL-il võimu EL-i soopoliitilise diskursuse kujundamises.

1.3.2 EWL-i osalus komisjoni töös

Suur osa EP komisjonide tööst toimub kuulamistel, kus aruandeid, ettepanekuid ning seisukohti koostades algatatakse poliitika kujundamise protsessi. Kuulamiste ruum on koht diskussiooniks ja diskursuseks, pakkudes pinnast poliitiliselt legitiimsete muutuste loomiseks arutluse käigus (Rolandsen Agustín, 2012; Earnshaw & Judge, 2002). EL-i komisjonid kaasavad järjekindlalt kodanikuühiskonna organisatsioonide eksperte, luues dialoogi regulaarsete konsultatsioonide ja kohtumiste näol (Seibicke, 2020). Helena Seibicke ja Catherine Holst (2018, 347) kirjutavad, et TAN-id osalevad üsna tõhusalt EL-i erinevates poliitikatsüklites, suhestudes väga edukalt Parlamendiga. Ka FEMM-i kontekstis on võtmemõistete piiritlemine ning avalike kuulamiste

arutelude kulg tugevalt mõjutatud ekspertide valikute, arvamuste ja sekkumiste poolt (Rolandsen Agustín 2012).

Ekspertiisi kaasav protsess FEMM komisjoni kontekstis avaldab positiivset mõju nii ekspertide töö kehtestamisele, kui ka tänapäeva ühiskondadele, pakkudes tugipunkti feministlikele teadmistele autoriteedi laiendamiseks (Walby, 2005; Seibicke, 2020; Prügl, 2013). Seibicke (2020, 391) sõnul pakub TAN-i sooekspertiis feministlikel teooriatel ja arusaamal põhinevaid eriteadmisi, eesmärgiga muuta ebavõrdseid võimusuhteid, sotsiaalset ebaõiglust ja võimet osaleda poliitikakujundamises. Seejuures pakutavad ekspertteadmised võivad hõlmata nii tehnilisi või teaduslikke teadmisi, kuid ka moraalseid, normatiivseid- või igapäevateadmisi (Seibicke, 2020, 403). TAN-id, olles loodud võimsate rahvusvaheliste organisatsioonide ja valitsuste mõjutamiseks, omavad olulist rolli tänapäeva globaliseerunud kodanikuühiskonnas poliitdiskursuse mõjutamisel suuresti just ekspertiisi pakkumise kaudu (Keck & Sikkink 1998, 2). Sedasi võib EP-s ja teistes institutsioonides võrgustike poolne ekspertiis avaldada tugevat mõju mõne küsimuse, valdkonna või diskursuse arengu suunale. Sellest tulenevalt esitatakse viimane uurimisküsimus (K4), saamaks teada, milliseid strateegiaid kasutab EWL komisjoni diskursuse mõjutamiseks. Uurimistöö teoreetilises osas välja toodud uurimisküsimustele vastamiseks jätkatakse järgmistes peatükkides analüüsiga.

2. Metoodika

2.1 Andmeanalüüsi ja -kogumise meetod

Küsimustele K1-K4 vastamiseks kasutatakse kvalitatiivset lähenemist, tuginedes intervjuudest ja dokumentidest saadud sisendile ning selle raames toimuva diskursuse analüüsimisele. Andmekogumise meetodi eesmärk oli viia läbi tekstandmete analüüs ning ekspertintervjuud FEMM komisjoni ja EWL organisatsiooni liikmetega, võimaldades analüüsida päevakorral olevaid teemasid ning tegutsejate diskursuste ühtimist ja kujunemist.

Töö empiirilises osas kasutatakse tegutsejate strateegiaid ja pressiteateid. Küsimuse K4 vastamiseks kaasatakse ka EWL-i aruandeid ning avaldusi ning küsimuse K3 puhul analüüsitakse EP direktiivi raportit. Kõik kasutatavad tekstandmed on avaldatud praeguse parlamendi ametiajal, konkreetsemalt hõlmates perioodil 2019. kuni 2024. aasta veebruaril esitatud dokumente. Kõik analüüsis kasutatavad tekstandmed on kogutud EP, FEMM-i või EWL-i veebilehtedelt. Püstitatud küsimuste osas selguseni jõudmiseks analüüsiti kokku 144 tekstandmete dokumenti: EWL-i puhul 24 pressiteadaannet, 7 avaldust, 1 raport ja 1 aruanne ning FEMM-ilt 108 pressiteadaannet ja 2 raportit. Analüüsiti kõiki EWL-i veebilehtedel avaldatud pressiteateid, avaldusi ja aruandeid, mis on ilmunud EP 9. ametiaja jooksul, täpsemalt ajavahemikus 01.06.2019 - 20.02.2024 (vt Lisa 3; Lisa 10). FEMM-i pressiteadaannete rubriigist valiti välja ja seejärel analüüsiti nii FEMM-i enda, kui ka mitme komisjoni koostööna väljastatud artiklid (vt Lisa 7). Praktiliselt tähendab see, et valimisse kuulusid peaaegu kõik eelmainitud perioodil ilmunud artiklid, eranditena jäeti välja vaid parlamendiülesed pressiväljaanded, ürituste kutsed ning kõikvõimalikud artiklite kordused. Strateegiate ja raportite valimise puhul lähtuti tegutsejate fookusteemadest ja avaldamise kuupäevast.

2024. aasta jaanuaris saadeti välja 29 intervjuu kutset, millest 13 suunati EWL-i sekretariaadi liikmetele. FEMM komisjoni ase- ja taval liikmetele saadeti esialgu 16 intervjuu kutset. Jaanuari meilides pakuti välja intervjuu läbiviimist näost näkku Brüsselis perioodil 3.03 - 8.03.24. Samuti esitati variant osaleda intervjuus interneti või telefoni vahendusel intervjuueeritavale sobival hetkel. Märtsis toimus kutsete saatmise teine voor. Ekspertintervjuude läbiviimine oli keeruline, kuna antud periood oli tulevaste parlamendivalimiste tõttu nii surverühmale kui ka

parlamendiliikmetele väga kiire. Ebamugava ajastuse tulemusel viidi läbi 2 intervjuud EWL-i liikmetega, kuid parlamendiliikmete sisend jäi kaasamata.

Intervjuukava koostamisel lähtuti teoreetilisest raamistikust, varasemast kirjandusest ning antud töös püstitatud uurimisküsimustest. Algset poolstruktureeritud intervjuude plaani tuli muuta, tegemaks intervjuus osalemine uuritavate jaoks võimalikult mugavaks ja huvipakkuvaks. Läbi viidi 2 struktureeritud individuaalintervjuud, mis on asjakohased olukorras, kus uurija soovib erineval viisil toimuvaid intervjuusid ühtlustada ning esitada küsimusi konkreetsetel eeldefineeritud teemadel. Individuaalintervjuude eeliseks on võimalus koguda uuritavatelt süvitsi sisendit ning vältida olukordi, milles uuritav võib grupidünaamika tõttu mõne teema vastamisest hoiduda. Paraku, esialgne plaan viia läbi pikad ning põhjalikud intervjuud ei teostunud ekspertide tiheda ajagraafiku tõttu, millest tulenevalt piirduti 4 sisuka küsimusega (vt Lisa 1). Esimene intervjuu viidi läbi 13.03.2024 meili teel ning teine Microsoft Teamsi vahendusel 25.03.2024.

Andmeanalüüsi meetodiks on valitud kvalitatiivne tekstandmete sisuanalüüs ning diskursusanalüüs, mis annavad sügavamat arusaama huvipakkuvast sotsiaalse konteksti ja keskkonna keelekasutusest ja suhtluse kujunemisest. Diskursuse analüüsimisel rakendatakse Faircloughi (1995) kriitilise diskursuseanalüüsi raamistikku, täpsemalt vaadates tegutsejate keelekasutust, positiivseid ja negatiivseid alatoone, ideoloogilisi hoiakuid ning keelepruugi formaalsust ja emotsionaalsust. Teada saamiseks, milline on surverühma poolne diskursuse mõjutamise tegevuskava, lähtutakse Kecki ja Sikkinki (1999) institutsioonide strateegiate analüüsimise abinõude süsteemist. Meetodid on probleemi lahendamiseks kohased. Diskursusanalüüs lubab uurida sotsiaalse suhtluse korraldust, peegeldades võimusuhteid ning varjatuid sõnumeid. Sisuanalüüs samaaegu lubab märkida olulisi teemasid, rõhuasetusi ja sisukalt võrrelda tekstide sisu. Dokumentides esinevate koodide ja nende esinemissageduse kohta leiab teavet all olevates lisades (vt Lisa 2; Lisa 4; Lisa 5; Lisa 6; Lisa 8; Lisa 9).

3. Tulemused

3.1 EWL-i olulised teemad

Esimesele püstitatud küsimusele vastamiseks ja diskursuse võrdluse läbiviimiseks on eelkõige vajalik määrata mõlema osaleja oluliseimad teema(d). Selle tarbeks analüüsitakse EWL-i sekretariaadi liikmetega läbiviidud intervjuude transkriptsioone, strateegiat ning surverühma veebilehel kajastatavaid pressiteateid. Antud raamidesse paigutamine on vajalik edukaks diskursuse analüüsiks, kuna nii FEMM kui ka EWL pühenduvad paljudele erisugustele teemadele, mille kõikide võrdlemine mahuliselt jääb väljapoole selle töö ulatust. EWL-i ja FEMM-i omavaheliste diskursuste kirjeldamiseks ning korrektseks võrdlemiseks lähtutatakse kvalitatiivsesisuanalüüsi meetodist ning Faircloughi (1995) diskursusanalüüsi raamistikust, kaasates kirjeldamist, tõlgendamist ning seletamist.

Lisaks triangulatsioonile uurimuse usaldusvääruse suurendamiseks võimaldab mitme dokumendiliigi analüüsimine ning nende intervjuu tulemita kõrvutamine pakkuda mitmekülgsemat arusaama EWL-i päevakorrast, andes laiemat tugipinda olulisemate teemade suhtes järelduste tegemisel. Samuti, kolme liiki dokumentide kõrvutamine paljastab võimaliku vastandumist või ühtimist EWL-i strateegia kui organisatsiooni “lubaduste” ning tegelikkuses päevakorral olevate teemade üle. Järgmiste alapeatükkide eesmärgiks seatakse EWL-i dokumentidest saadud analüüsitulemite kohta järelduste tegemise.

3.1.1 Strateegia

Esmaselt analüüsitakse EWL-i 2022 – 2026 strateegiat - *“Women Changing Europe: Building a Feminist Vision for the Future of Europe”* (Naised muudavad Euroopat: Euroopa tuleviku feministliku visiooni loomine). Antud strateegia peegeldab edukalt lobirühma eesmärgi, pikaajalisi positsioone ning uuemaid seisukohti, olles loodud pikema perioodi jooksul avatud dialoogi rakendades ning organisatsiooni liikmeid kaasates. Analüüsitava strateegia sisu loomisel lähtuti liikmete konsultatsioonidest ja eelmiste strateegiate ülevaadetest, kauaaegsetest ning uutest relevantsetest seisukohtadest (EWL, 2022a).

Strateegia analüüsimise tarbeks kodeeriti tekstifail Qcamap-i tarkvara kaudu, abivahendina kasutades AntConc-i väljendite esinemissageduse kaardistamiseks. Tulemusena tuvastati 8

laiemat koodigruppi, millest kõik omakorda jagunesid alamkoodideks (vt Lisa 2). Saadud koodid, mis varieerusid nii enda sisus kui ka esinemissageduses, peegeldavad EWL-i liikmete ja sidusrühmade vaateid, olulisemaid seisukohti ning varasemate strateegiate raamistike. Kõige rohkem olid esindatud koodigrupid “Vägivald” ning “Naiste häälte võimendamine”. Alamkoodidest esinesid kõige tihemini “Majanduslikud ebavõrdsused” ja “Naistevastane vägivald” (*violence against women - VAW*). Esimene kood eelnimetatust esines 25 korda ning teine 24 korda, mõlemad olles läbivalt strateegia fookuses (vt Lisa 2).

Dokumendi stiil on ametlik, kuid keelekasutus pole läbinisti formaalne, ilmnedes isikuliste asesõnade ning lihtsustatud lausestruktuuride kasutamise kaudu. Saab öelda, et surverühmale on oluline konkreetsus, mille saavutamiseks hoidutakse eufemismide kasutamisest, kajastades selgelt, millised grupid/tegutsejad vastutavad või kannatavad. Surverühm väljendab isiklikke positiivseid ja negatiivseid hinnanguid, eriti fookusteemadel kirjutades. Näiteks võib tuua koodi “Majanduslikud ebavõrdsused”, mille puhul räägitakse naiste poolt kogetud ebavõrdsustest majandussfääris, mille lahendamiseks kirjeldatakse vajadust minna üle patriarhaalsetelt kasvumudelilt feministlikule majanduse ümberkujundamisele (EWL, 2022a). Nii kanduvad edasi TAN-i ideoloogilised hoiakuid ning põhivaated.

Tehakse kindlaks, et ühiskonnas esinevad probleemid, näiteks palga- ja pensionilõhe või naiste vaesumine, on süstemaatilised ja ei tulene naiste isiklikust ebakompetentsusest (EWL, 2022a). Tuuakse esile neid nüansse, mis pole üksikisiku kontrollitavad, olles mõjutatud ühiskonna väärtuste, rahastuse ja muude tegurite koostööl. Tervisehoiu sfäärist kirjutatades mainitakse: “*.../ low value society attributes to this essential work means that women /.../ are further affected by having fewer opportunities in the workforce, resulting in gender pay gap and /.../*” (ühiskond omistab sellele olulisele tööle madala väärtuse, seega naisi /.../ mõjutab tööjõu puudumine tugevamalt, mille tulemuseks on sooline palgalõhe /.../) (EWL, 2022a, 11). Nii peegeldab EWL-i strateegia diskursus surverühma ideoloogilisi hoiakuid ning tahet tuua esile Euroopa riikides esinevaid süstemaatilisi probleeme.

“Naistevastase vägivalda” koodi puhul esitatakse konkreetseid ideid, programme ja ettepanekuid muutuste loomiseks. See annab EWL-ile võimaluse hinnangute andmiseks, tuues välja nn

“süüdlasi” ja põhjuseid probleemide püsimiseks. Antakse märku, et vägivalda aitavad toetada nii süsteemsed probleemid, näiteks “ /.../ patriarchal norms, including advocating for the traditional roles of women and limiting women’s freedom of choice, /.../” (/.../ patriarhaalsed normid, sealhulgas naiste traditsiooniliste rollide propageerimine ja naiste valikuvabaduse piiramine /.../) (EWL 2022a, 12), kui ka konkreetsed tegurid, näiteks pandeemia isoleerimismeetmed, naiste vastased rühmitused ning valitsuste Istanbuli konventsiooni (IC) tagasilükkamised (EWL, 2022a). Lugejale antakse mõista, kes ja mis on süsteemse probleemi elushoidmise taga, peegeldades ideoloogiliste hoiakute homogeensust. EWL räägib naistevastasest vägivallast kui pikaajalisest ja sügavalt juurdunud süstemaatilise probleemist, mille peatamiseks peab valgustama konkreetseid väljakutseid. Lisaks komistuskohdade paljastamisele kiidab EWL enda strateegias ka EL- institutsioone, konkreetseid riike ja edukaid projekte, mis on aidanud kaasa VAW-i vastu võitlemisel. Sedasi tehakse lugejale selgeks, et VAW-i vastu võitlemine on naiste heaolu edendamise võti, olles nii EWL-i enda kui teiste organisatsioonide, institutsioonide ja liikumiste keskmes.

3.1.2 Pressiteated

Teemaalasest kirjandusest paistab välja trend, milles pressiteated mängivad võtmerolli organisatsioonide päevakorra kujundamisel ja kajastamisel (Grimmer, 2010; McCombs, 2005). Pressiteated on ideaalne vahend mõõtmiseks, millisel moel end valijas- või lugejaskonnale esitletakse (Grimmer, 2010), andes laiapõhist ülevaadet surverühma prioriteetidest, samaaegselt peegeldades EWL-i positsioone ja soovitusi. Sedasi võimaldab pressiväljaannete analüüsimine mõista organisatsiooni päevakorras olevaid teemasid. Lisaks pakub EWL-i ja FEMM-i pressiteadete analüüsimine head diskursuste võrdlemise mõõdupuud, kuna nii surverühm kui ka komisjon kajastavad endale olulisi teemasid pressiteadete näol.

Kokku analüüsiti 24 pressiteadaannet, kodeerides nende sisu ja märkides artiklis kajastatud põhiteemasid ja keelekasutust (vt Lisa 2). Teemade märkimisel võeti arvesse pressiteadete kajastatud fookusteemasid, jättes välja vaid loeteludes esinevad teemad või möödaminnes tehtavad mainimised. Analüüsist selgus, et antud perioodil oli EWL-i jaoks enim fookuses VAW ning selle muud vormid (kübert vägivald, perevägivald jpt) (vt Lisa 4). 10 artiklis fokuseeriti naiste majanduslikule diskrimineerimisele ja sellega seonduvatele teemadele (sh naiste

vaesumine, palgalõhe) ning 5 artiklis naiste kaasamisele majandus- ja poliitellu. Soopõhise vägivalda teemasid kajastati moel või teisel 20 pressiteadaandes, kindlustades vägivalda teema vaieldamatut olulisust surverühma päevakorras. Kõrvutades EWL-i dokumentide sisu näeme, et mõlema puhul on VAW toodud aktiivselt fookusesse, kindlustades strateegilise dokumendi ning tegeliku päevakorra ühtimist.

Strateegias kõige tihemini mainitud “Majandusliku ebavõrdsuse” koodi alla kuuluvad teemad esinevad harva pressiteadaannete sisus. 25 korral strateegias esinenud teemat kajastati vaid 4 artiklis, viimati 2022. aastal. Ka muude strateegias tihemini kajastatud teemade puhul (sh naiste kaasamine, vähemuste toetamine, feministlik majandus) paistab välja sarnane trend. On näha, et alates 2023. aasta algusest tõstetati ülekaalukalt vaid VAW-i ning sellega seostuvaid küsimusi. Antud muutust võib seletada EWL-i suur panus EL-i Naistevastase Vägivalla ja Pervägivalla Direktiivi kujundamisesse, mille loomise ettepanek ühtib pressiteadannetes kajastatavaga, olles esitatud esmakordselt 2022. aasta märtsis (Directive 2022/0066/COD). Võib järeldada, et peale Komisjoni direktiivi ettepaneku loomist alustas EWL enda ressursside suunamisega just naistevastase vägivalda teema edasiarendamisele, tulemusena jättes päevakorrast välja paljud muud teemad.

Pressiteadaannetes välditakse suhtemodaalsuse vormide, eufemerismide või modaalverbide kasutamist, eelistades konkreetseid ja selgeid lauseehitusi. Strateegiale sarnaselt kasutatakse emotsionaalset keelepruuki, nimetades konkreetseid süüdlasi “*Shame on the governments of Germany and France who failed all the women and girls of Europe!*” (EWL, 2024a) (Häbi Saksamaa ja Prantsusmaa valitsustele, kes kõiki Euroopa naisi ja tüdrukuid alt vedasid!) või kaasavõitlejaid “*EWL praises the European Commission's intention to improve women's inclusion /.../*” (EWL kiidab Euroopa Komisjoni kavatsust parandada naiste kaasamist /.../) (EWL, 2024b) peegeldades surverühma eelistust kasutada eksplitsiitselt positiivseid ja negatiivseid hinnanguid edasikandvat sõnavara. Sedasi lubab teiste tegutsejate nimetamine järeldada diskursuse suunitlust, TAN-i sõnakasutus viidates diskursuses osalejate formaalsele suhtele.

Analüüsid pressiväljaannete lausete tüpoloogiat võib järelda, et EWL eelistab asetada end eksperdi rolli, põimides subjektiivseid arvamusi-väljaütlemisi vaieldamatude faktidega, edendades lugejas usaldusväärset õeldu suhtes. Objektiivsuse "tunde" edendamiseks viidatakse usaldusväärsetele allikatele ning käegakatsutavatele nüanssidele, märkides võimalusi probleemide lahendamiseks eelarvestamise või seadusandluse muutmise kaudu. Allikate puhul esineb nii otsest kui ka kaudset teabe taasesitamist, surverühmale mõnevõrra eelistatult olles varasemate tekstide stiili, sõnastuse või parafraaseeringu kasutamine. Emotsionaalsema keelepruugi eluliste näidetega põimitult kajastatakse artiklites ka faktiteadmisi, usaldusväärseid uuringuid ning konkreetseid näiteid.

3.1.3 Intervjuud

EWL-i liikmete fookusteemade kirjeldus suuresti ühtib pressiteadaannetes ning strateegias esitatud teemadega. Intervjueeritavad tõid peamiste murekohtadena välja naistevastase vägivalda, majandusliku ebavõrdsuse (palgalõhe, hoolduskohustus) ning naiste võrdse esindatuse saavutamise (vt Lisa 5). Jätkates kujunenud mustrit, mainisid eksperdid enim vägivalda, sealjuures oli "Naistevastane vägivald" mainitud kuuel, "Seksuaalne väärkohtlemine" neljal ning "Perevägivald" kolmel korral olulistemate teemade kaardistava intervjuuküsimuse vastamise jooksul (vt Lisa 1; Lisa 5). Sageduselt järgmisena mainiti naiste poolt kogetavaid majanduslikke ning sotsioökonomilisi ebavõrdsusi ning naiste suhtes ebavõrdselt jagatud hooldus - ja koduseid töid (vt Lisa 5).

Mõlemad intervjueeritavad kasutavad ametlikku keelepruuki, rakendades erialast, soolise võrdõiguslikkuse ja naiste õigustega seotud erialaterminoloogiat. Seejuures 1. intervjueeritav (A) kasutab enda õeldu toetamiseks ka otsest teabe taasesitamist statistika väljatoomise näol: "*.../ it is difficult to talk about anything while two women per week are dying at the hands of their partners in the EU /.../*" (*.../ raske on millestki rääkida, kui kaks naist nädalas sureb EL-is oma partneri käe läbi /.../*). Mõlema intervjuueritava puhul on kergesti eristatavad positiivsed-negatiivsed hinnangud, näiteks sotsiaalsete situatsioonide kirjelduses. Sedasi kasutab intervjueritav B ideoloogiliste vaadete edastamiseks mõisteid nagu "*patriarchal system*" (patriarhaalne süsteem) ja "*bodily autonomy*" (kehaline autonoomia), viidates liikme arvamuste ühtimisele feministliku raamistikuga. EWL-i liikmete retoorika osaks saab hegemooniliste

võimustruktuuride kahtluse alla seadmine, samaaegu soosides soolise võrdõiguslikkuse propageerimist, naiste õiguste edendamist ning nende häälte kaasamist (Intervjueeritav B). Sedasi kritiseeritakse olemasolevaid süsteeme ning patriarhaalseid norme, pakkudes VAW-i lahenduseks eelkõige süsteemseid muutuseid.

Sageduselt järgmisena toovad intervjuueritavad välja naisi puudutavaid sotsioökonomilisi ebavõrdsusi. Mõlemad intervjuueritavad peavad probleemi väga oluliseks, nii A kui ka B rääkides naiste esindatuse olulisusest kõikides eluvaldkondades, sh majandussektoris. Ekspert A kirjeldas olemasolevat tööturu süsteemi, mis, soosides osalise tööaja levimist naiste seas, aitab säilitada soolisi erinevusi palkade ja töövõimaluste vahel. Ka majandusteemadel arutledes toovad liikmed sisse feministliku vaatevinkli, kirjeldades vajadust liikuda feministlikule majandusmudelile. Mõlema intervjuueritava keelekasutus rõhutas taaskord sotsiaalmajanduslikke erinevuste olemasolu, kasutades väljendeid *“feminization of poverty”* (vaseumise naiselikkustamine) või *“patriarchal exploitation”* (patriarhaalne ekspluateerimine).

Samas kontekstis räägiti naiste kaasamise olulisusest, väljendades positiivset hinnangut soovõrdõiguslikkuse süvalaiendamisele kõikides eluaspektides (Intervjueeritav B). Moodustunud alamkoodide, nt “Kaasamine otsustusprotsessi” või “Kodanikuühiskonnad” sage mainimine peegeldab naiste kaasamise olulisust EWL-i ekspertitele. Vastaja B toob välja, et naiste kaasamine on kõikide muude võtmeteemade arendamise alustalaks:

“/.../ we have seen in the past term, that having a progressive women leader – or feminist women leader – in the commission, has been a quite positive in term of legislative impact, /.../ It also showed that women leadership, progressive women leadership, does make a difference.” (Intervjueeritav B)
(/.../ oleme eelmisel ametiajal näinud, et edumeelne naisjuht – või feministlik naisjuht – komisjonis on olnud seadusandliku mõju seisukohalt üsna positiivne, /.../ see näitas ka, et naisjuhi, eriti progressiivse naisjuhi olemasolu avaldab olulist mõju.)

Sedasi võib järeldada, et EWL-i diskursus on EP hegemooniliste suhete ja struktuuride suhtes innovaatiline, pürgides normatiivselt aktsepteeritud naiste kaasamisest kaugemale ning eelistades võimupositsioonidele progressiivseid, feministliku maailmavaatega naisliidreid.

Samuti on näha, et kuigi surverühma liikmed ei too esile ühtegi nn “kõige olulisemat” teemat, saab võtmeteemade mainimise sageduse, järjekorra ning sisulise panuse põhjal järeldada, et olulisemaks peetakse vägivalda teema käsitlemist, täpsemalt naistevastast vägivalda ning seda puudutavaid alateemasid. Alapeatükkides kogutud teadmiste põhjal saame ka osaliselt vastata küsimusele K2, saades strateegia, pressiteadete ning intervjuu analüüsi põhjal teada, et EWL-is sageduselt enim päevakorral olev teema on naistevastane vägivald.

3.2 FEMM-i olulised teemad

FEMM komisjonis päevakorral olevate teemade kirjeldamiseks kasutatakse samuti strateegilise dokumendi kodeerimise tulemeid ning EP veebilehel ilmunud pressiteadaannetes tihemini esinevate teemade loetelusid. Intervjuude tulemite puudumisel lähtutakse uurimusküsimusele vastuste saamiseks strateegia ning pressiteadetest saadud teabest ning diskursiivsetest muustritest. FEMM-i diskursuse analüüsi puhulgi soovitakse omavahel võrrelda kahte tüüpi tulemeid, lõppkokkuvõttes teada saamaks organisatsioonis päevakorral olevaid teemasid ning nende ühtimist surverühma päevakorra fookusteemadega.

3.2.1 Strateegia

Komisjon laiema EL-i struktuuri osana ei jälgi ühtegi enda strateegiat, lähtudes oma töös hoopis Parlamendi üleselt vastuvõetud strateegiatest ja eesmärkidest. Antud valdkonna kontekstis üks uuemaid ning olulisemaid strateegiaid on 2020. aastal Euroopa Komisjoni kinnitatud EL-i soolise võrdõiguslikkuse strateegia (*EU Strategy on Gender Equality*) (Zamfir, 2024a). FEMM komisjon on vastu võtnud omaalgatusliku raporti 2019/2169(INI) eelmainitud strateegia kohta, mida esitati täiskogu istungil 2021. aastal. Sedasi saab antud raportit pidada terve EL-i soovõrdõiguslikkuse saavutamise strateegiaks, mida on FEMM-i poolt kohandatud ja kommenteeritud.

Dokumenti kodeerides saadi 8 koodigruppi ning 21 alamkoodi (vt Lisa 6). Sarnaselt EWL-i strateegia analüüsile esinesid kõige sagedamini koodigrupid “Vägivald” ning “Naiste häälte võimendamine”, millele järgnes FEMM-i raportile omane “Liikmesriikide ühtlustamine”. Koodidest leidis kõige tihemini “Soopõhine vägivald” ja “Soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamine” alamkoode, esimene esinedes 11 ja teine 10 korral. Suurimad erinevused tegutsejate vahel tulenevad EWL-i koodigruppide “Feminismi propageerimine” ning “Kliima ja naised” puudumisest ning “FEMM-i liikmesriikide ühtlustamine” koodigrupi lisandumisest. Dokumentide analüüsil avalduvad ka muud fookuse kõrvalekalded, mida on enim märgata seadusandluse ja feminismi teemade kontekstis. Viimase puhul saab välja tuua, et kuigi EWL mainib feminismi teemat enda strateegias üle 30 korra, puudub see FEMM-i raporti koodide seast pea täielikult (vt Lisa 1; Lisa 5).

FEMM-i keelekasutus on ametlikum ja formaalsem ning kirjapruuk vähem lugeja emotsioonide mõjutamisele suunatud. Formaalsuse kõrge astme toel pannakse paika FEMM-i kui soopoliitika diskursuse osaleja staatus ning positsioon, rõhutades komisjoni kui adekvaatset, autoriteetset ja usaldusväärset teabe allikat. Sõnavara ei viita autorite ideoloogilisele suunitlusele ega väljenda tugevaid positiivseid-negatiivseid hinnanguid. Soopõhise vägivalla puhul kasutati kõige tihemini väljendit *gender-based violence* (soopõhine vägivald), erinedes EWL-i naiskesksest *violence against women* (naistevastane vägivald) keelekasutusest. Vaid kahel korral räägitakse raportis just naistevastasest vägivallast, eelistades jätta agentsuse (tegija) ebaselgeks ning võimaldades varjata tegijaid ja/või kannatajaid. Sedasi näeme, et EWL-i strateegiaga võrreldes varjatakse sageli fookusprobleemide taga olevad agendid, asetades suuremat rõhku konkreetsete tegevuste välja toomisele vägivalla vastu võitlemises.

On näha, et FEMM, seistes silmitsi erinevate väljakutsetega, tugineb olemasolevatele EL-i struktuuridele, direktiividele ja otsustele, soovides tuua vajalikke muutuseid olemasolevate raamistike sees. FEMM-i diskursuses on vägivalla juurutamisele antud selge suund ning konkreetsete tegevused, mis ei sea kahtluse alla EL-i struktuure ega patriarhaalset süsteemi. Võrreldes EWL-i strateegia teemakäsitlusega ei rõhuta FEMM vägivallada kui süstemaatilist probleemi, tuginedes soopõhise vägivalla kirjeldamisel konkreetsetele EL-i riikide probleemidele, olukordadele ja neid mõjutavatele teguritele. Tihemini tuuakse esile valitsuste

tegevusi või erinevusi liikmesriikide seaduste, poliitika ja teenuste vahel (Resolution 2019/2169(INI)). Siin on taaskord märgata EWL-i ja FEMM-i diskursuse vahet, kuna FEMM-i raportis esinev keelekasutus hajutab laiali vastutuse, tekitades lugejas arusaama, et raportis käsitlevad probleemid ei ole niivõrd süsteemsed, vaid üksikutele liikmesriikidele omased, vähendades sedasi Parlamendi vastutust.

3.2.2 Pressiteated

Pressiteadete ja strateegia päevakordade võrdluses leidis ühisjooni, kuna kõik strateegias esindatud teemad olid kajastatud ka pressiväljaannetes. Sedasi võib järeldada strateegilise dokumendi kui lubaduste ja “tegeliku” päevakorra ühtimist. Raportile sarnaselt on analüüsitud dokumentide seas kõige levinumaks teemaks “Vägivald”, esinedes erinevates kontekstides ja eri kujul kokku 73 artiklis (vt Lisa 8). Esinenud kordadest kõige tihemini kirjutati “Soopõhisest vägivallast”, kuid mainiti ka “Küber-”, “Seksuaal-” ja “Perevägivalda”. Märkimisväärne on vägivalla teema ühtlane jaotumine analüüsitava perioodi lõikes, eristudes EWL-i kajastamise muustrist. On näha, et vägivald on komisjoni fookuses läbivalt ametiaja jooksul, seejuures olles EWL-ist edukam teiste teemade samaaegsel kajastamisel. Samas peab märkima, et FEMM-i diskursuse raamistikus nähakse vägivalla küsimust probleemina, millele tuleks keskenduda teiste poliitikavaldkondade või komisjonide kontekstis, olles osa soolisest ebavõrdsusest. Teiselt küljelt näeb EWL VAW-i eraldiseisva teemana, mis nõuab tähelepanu iseeneses, kirjutades eelkõige teemadel, mis seostuvad otseselt vägivallaga (perevägivald, inimkaubandus, jpt).

Lisaks vägivallale olid järgmisteks levinumateks teemadeks “Reproduktiivõigused” ning “Naiste diskrimineerimine”, esimene esinedes fookusteemana 28 ja teine 18 pressiväljaandes. Mõlemad teemad esinesid ka EWL-i pressiväljaannetes, peegeldades surverühma ja komisjoni päevakordade sarnasust. Pea igas reproduktiivõiguste teemat käsitlevas FEMM-i artiklis kirjeldatakse samme, mida võtta ette edukamaks naiste õiguste kaitsmiseks. Pööratakse tähelepanu kindlatele riikidele ning olukordadele, ilmestades gruppide diskursuste sarnasust. Samaaegu teemaalase kirjanduse (Rolandsen Agustín & Nissen, 2015; Oakley, 2016) välja toodud FEMM-i feministlik suunitlus jääb dokumendianalüüsi põhjal suuresti tagaplaanile, kuna feministliku maailmavaate mainimine puudus pea täielikult strateegia ja pressiteadete kirjapildist.

Kajastamise viisid erinesid mõningati keelekasutuses, FEMM vältides nii strateegias kui ka pressiväljaannetes emotsionaalseid väljendeid, süüdistusi või kiitmisi. Erandina kasutatakse sõna *condemn* (hukka mõistma), kirjutades EL-i või demokraatiat õõnestavatest tegevustest. Fookusteemadest kirjutatakse formaalsel viisil, jäädes objektiivseks ning faktipõhiseks. FEMM-i väljaanded keskenduvad EWL-iga võrreldes vähem üleskutsetele, tihemini kirjeldades päevakorralisi ettepanekuid, tulevaseid või äraolnud kuulamisi ja istungitel öeldut. Võib järeldada, et FEMM-il on väiksem fookus lugejate veenmisel või tegevusele üles kutsumisel, kuna EL-i seadusandliku organi osana ei ole see FEMM-i tegutsemise jaoks niivõrd suureks eesmärgiks. Samaaegselt surverühma tegevuse eesmärk ongi lugejaskonna, avaliku arvamuse ning seadusandluse mõjutamine enda positsioonidest lähtuvalt, millest tuleneb keelekasutuses ning diskursuses esinev lahknevus.

3.2.3 Intervjuud

Intensiivse ajaperioodi ning komisjoniliikmete vähese huvi ja puuduva pädevuse tõttu ei saavutatud intervjuude läbiviimist FEMM-i liikmetega. Kokku saadeti jaanuari ja märtsikuu jooksul 28 meili, millest 16 saadeti välja 30. jaanuaril ning 12 8. märtsil. Mõlema vooru tulemusel saadi vastused neljalt FEMM-i komisjoni liikmelt. Äraütlemise põhjustena toodi esile komisjoniliikme hinnangut enda ebapädevusele antud teemal intervjuu andmiseks, vähest kogemust antud valdkonnas ning tihedat ajagraafikut. Arvestades asjaolu, et kõik intervjuudes osalejad on olnud varasemalt kaasatud Parlamendisiseses teemaalastes diskussioonides, oli säärane trend ootamatu. Eriti märkimisväärseks saab pidada asjaolu, et lausa poolte FEMM komisjoni liikmete vastustes toodi esile ebapädevust ning valmiduse puudumist naiste õiguste teemal diskuteerima ning mõtteid jagama. Sedasi jäi ekspertite panus töösse kaasamata.

3.3 EWL-i ja FEMM-i diskursuse võrdlus

Viimaks saab vastata soodiskursust ja päevakorda puudutavale uurimisküsimusele K1 ja K2, lubades järeldada, et EWL-i ja FEMM-i käsitletavat fookusteemad on võrdlemisi sarnased. Eriti tugevalt on märgata kooskõla enim fookuses olevate teemade, sh VAW-i puhul. Sedasi saame K2 vastuseks, et intervjuude ning pressiväljaannete põhjal kuulusid FEMM-i ja EWL-i päevakorda sagedamini soopõhine ja/või naistevastane vägivald ning sellega seonduvad teemad, millele

järgnes majandusliku ebavõrdsuse, naiste kaasamise ning soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamise kajastamine. Strateegiates ja intervjuudes toodi fookusteemade sekka ka naiste reproduktiivõiguste kaitset, kuid muudel teemadel ühtisid pressiteadete, strateegiate ning intervjuude sisud üsna lähedalt.

Diskursuse sisu kirjeldades on näha, et vaatamata mõningatele lahkhelidele teemade kajastamise sageduses on enamikel kordadel fookusteemade sisu moel või teisel sarnane. Suurim erinevus surverühma ja komisjoni diskursuses tuleneb keelekasutusest, EWL eelistades vähem formaalset keelekasutust ja kaudset allikate taasviitamist, kuid FEMM-i sõnavara olles ametlikum, jättes viitamata ideoloogilisele suunitlusele ega väljendades tugevaid positiivseid-negatiivseid hinnanguid. Kui EWL kasutas strateegiliselt ära emotsionaalset keelepruuki ning väljendusrikkamat keelekasutust, siis pressiteadetes läbivalt fokuseerisid mõlemad grupid kindlate faktide väljatoomisele ning tegevuskavade ja/või ettepanekute tegemisele. Suurimaks sisuliseks vaheks sai probleemide süstemaatilise väljatoomine ja feministliku retoorika puudumine FEMM-is.

Saame K1 vastuseks, et samadele fookusteemadele vaatamata on FEMM komisjoni ning EWL-i soodiskursuses erisugused omapärad, keelekasutus ning väljavaated. EWL-i kajastuste fookuses on lugeja veenmine, üleskutsele kutsumine, feminismi propageerimine ning hegemooniliste ühiskondlike tõekspidamiste küsitlemine struktuuriliste muutuste edendamise jaoks. FEMM on enda ootustes tagasihoidlikum, vältides ideoloogiate propageerimist ning fokuseerides eelkõige seadusandluse muutmisele EL-i olemasolevate struktuuridele toetudes.

3.4 Naistevastase vägivalda poliitidiskursuse kujundamise strateegiad

Olles teada saanud kahe grupi päevakorda kuuluvad teemad, jätkame EWL-i poliitika kujundamise strateegiate analüüsimisega oluliseima fookusteema lõikes ehk naistevastase vägivaldaga. ÜRO Naistevastase Vägivalda Deklaratsiooni (*Declaration on the Elimination of Violence Against Women*) kohaselt on VAW defineeritud kui “/.../ any act of gender-based violence that results in, or is likely to result in, physical, sexual or psychological harm or suffering to women, /.../” (/.../ igasugune soopõhine vägivald, mis põhjustab või võib põhjustada naistele füüsilist, seksuaalset või psühholoogilist kahju või kannatust /.../) (UN, 1993, artikkel 1).

Sedasi selgub, et VAW-i mõistel pole märgistatud konkreetset loetelu, vaid määratlus hõlmab endasse paljusid erinevaid vägivalla vorme ja naiste õiguste kahjustamisi. Antud töö raames lähtutakse ÜRO VAW-i definitsioonist, mille tulemusel arvestatakse naistevastase vägivalla teemablokki pere, küber - ja seksuaalvägivalda, inimkaubandust, sundabielu, seksuaalset väärkohtlemist ja suguelundite moonutamist (FGM).

Järgnevates alapeatükkides keskendutakse surverühma poliitdiskursuse mõjutamise strateegiatele. Intervjuude ning dokumendianalüüsist saadud teabe põhjal luuakse selge pilt EWL-i poliitdiskursuse mõjutamise viisidest, kaardistades nii praktilisi, kui ka diskursiivseid strateegiaid.

3.4.1 Praktilised strateegiad

Praktiliste ehk surverühma poolt füüsiliselt tehtavate tegevuste kui strateegiate kaardistamiseks lähtutakse intervjuude sisendist. Sedasi pakutakse ülevaadet EWL-i poliitikakujundamise tarbeks tehtavatest tegevustest. Käsitledes lobitöö strateegiaid, tõid mõlemad liikmed välja poliitilise päevakorra kujundamise olulisust enda eesmärkide propageerimise, teadlikkuse tõstmise ning praktiliste muudatuste saavutamise tarbeks. Seejuures intervjuude käigus kasutati formaalset ja informatiivset keelekasutust, peegeldades osalejate professionaalset diskursust. Küsimustele vastates on eesmärgiks eelkõige kuulaja teavitamine, kasutades asjakohaseid ning praktilisi näiteid. Nagu EWL-i dokumentide puhulgi, ei pelga liikmed väljendada enda isiklikke või ideoloogilisi seisukohti.

Intervjueeritav B kirjeldab surverühma lobitööd kui mittelineaarset protsessi, mis nõuab proaktiivset (*“proactive”*) ning reaktiivset (*“reactive”*) lobitöö omavahelist põimimist parimate tulemuste saavutamiseks. Sedasi seletatakse, et surverühma oluline ülesanne on ise lobitööks võimaluste loomine, tunnetades õigeid momente ning kasutades neid ära (Intervjueeritav B). Osaleja A toob strateegiana välja teiste Parlamendiliikmete ning EWL-i kuuluvate organisatsioonideta tehtava koostöö, kirjutades, et *“The EWL works very closely with the majority of the MEPs in the FEMM Committee /.../, we connect them with our members /.../ in their country.”* (EWL teeb väga tihedat koostööd enamiku Euroopa Parlamendi liikmetega FEMM komisjonis /.../, ühendades neid meie liikmetega /.../ nende riigis.). Nii on proaktiivne

käitumine lobitöö toimimise oluline osa, väljendudes näiteks aruannete, väljaannete või uuringute koostamises ning nende parterorganisatsioonidele ja parlamendi liikmetele jagamises, nendega kohtumises.

Samuti pidasid osalejad oluliseks reaktiivset lobitööd ehk juba olemasolevate võimaluste ärakasutamist ning käivate protsesside mõjutamist, parandamaks naiste õigusi ja soolist võrdõiguslikkust (Intervjueeritav B). MEP-idele proovitakse jagada enda soovitusi, seisukohti, muudatusettepanekuid (Intervjueeritav B) ning korraldada kampaaniaid või toetada olemasolevaid ettepanekuid (Intervjueeritav A). Ekspert A toob näiteks *Violence Against Women Directive* (Naistevastase vägivalla direktiiv) toetuskampaaniat, mille raames EWL ja FEMM tegid tihedat koostööd, jagades ekspertiisi ning vajalikke tööriistakomplekte. Lisaks reaktiivsele lobitööle mainib ekspert B ka koolituste läbiviimist “/.../ we train partners, civil society organization. Sometimes we train decision makers and political forces /.../” mis võib olla nii proaktiivne, kui ka reaktiivne tegevus. Praktiliseks lobitööks peetakse ka meediasuhteid ehk enda tööst, saavutustest ja väljakutsetest avalikult teavitamist, teavitades avalikkust, meediat ning poliitilisi jõude enda eesmärkidest. Nimetatud meediasuhteid analüüsitakse täpsemalt ka järgmises alapeatükis.

3.4.2 Diskursiivsed strateegiad

Diskursiivsete strateegiate kaardistamine lubab teada saada EWL-i kasutatavat tegevuskava komisjoni diskursuse mõjutamiseks. Analüüsi tarbeks kodeeriti kahe vooru käigus 17 EWL-i dokumenti (vt Lisa 10), lähtudes taaskord N. Faircloughi (1995, 98) diskursusanalüüsi dimensioonide ja etappide analüüsimise raamistikust.

Tugevat alustala poliitiliste institutsioonide kasutatavatest mõjutamise strateegiatest pakuvad Keck ja Sikkink (1999). Tulenedes võrgustike tahtest mõjutada poliitdiskursust ja -tulemusi, võetakse kasutusele autorite (Keck & Sikkink, 1999) pakutud neli abinõude süsteemi enda ideede ellu viimiseks: infopoliitika (*information politics*), sümboolne poliitika (*symbolic politics*), võimenduspoliitika (*leverage politics*) ja vastutuspoliitika (*accountability politics*). Järgnevates alapeatükkides keskendutakse põgusalt igale strateegiale päevakorra seadmise etapi kontekstis, tuues diskursusest leiduvaid praktilisi näited ning kaardistades EWL-i strateegilist

käitumist surverühma pressiteadete, aruannete ja avalduste kodeerimise tulemite põhjal. TAN-i strateegiad on kodeeritud kodeerimistabeli alusel (Lisa 9), koostatud Keck ja Sikkinki (1999) põhjal.

3.4.2.1 Infopoliitika

Infopoliitika kirjeldab tõhusat teabevahetust TAN-i siseselt ja teiste tegutsejate vahel, kus võrgustik täidab teabeallika funktsiooni ja veenmise eesmärgil nimetab fakte “õigeks” või “valeks” (Keck ja Sikkinki, 1999). Kogutud info tõlgendamise toel loovad TAN-id raamistiku, milles kindlustatakse probleemi regulaarsus, kirjeldatakse vastutavaid osapooli ning pakutakse omapoolseid lahendusi (Keck ja Sikkinki, 1999). EWL kasutab infopoliitikat strateegiana kõige tihedamini, moodustades koodidega “Info õigeks või valeks märgistamine”, “Enda andmete ja teabe esitamine” ning “Kogemuslugude esitamine” üle kolmandiku (34.2%) kõikidest dokumentide vältel kasutatavatest strateegiatest. Sedasi esines infopoliitika strateegia 17 analüüsitava dokumendi vältel kokku 63 korda, peamiselt “Info õigeks või valeks märgistamise” arvelt (vt Lisa 9).

“Info õigeks või valeks märgistamine” moodustab 17% kõikidest koodidest, seejuures suuresti hoidudes teabe “valeks” nimetamisest. EWL-i fookuses on enda öeldu korrektse ja usutava faktina esitamine, mis tõttu pööratakse vähem tähelepanu faktikontrollide tegemisele või teiste organisatsioonide infovoo jälgimisele. Eelkõige proovitakse esitada TAN-i arvamusi objektiivse tõena, andmata lugejale ruumi kahtluste tekkimiseks. Näiteks kirjutatakse pressiteadetes, et “*.../ not a single area in any woman or girl’s life where she is not exposed to the threat or the realisation of acts of violence.*” (*.../ ühegi naise või tüdruku elus pole sellist eluvaldkonda, kus ta ei puutuks kokku vägivallaga või selle ohuga.*) (EWL, 2022b) või “*.../ the Equality Model is the best legal model to adopt when it comes to protecting women and girls in prostitution, /.../*” (*.../ võrdõiguslikkuse mudel on parim õiguslik mudel, mida kasutada prostitutsioonis osalevate naiste ja tüdrukute kaitsmisel, /.../*) (EWL, 2024c) ilma allikatele viitamiseta. Sedasi ei märgistada küll teiste infot valeks, kuid samas enda info tõena esitamine ei jäta ruumi EWL-i positsioonide üle diskuteerimiseks.

“Enda dokumenteeritud andmete ja teabe esitamine” moodustub 12,9% koodidest, tuginedes statistika, EL-i õigusaktide ning enda koostatud raportite tulemustele. Kõige tihedamini on dokumentides viidatud EL-i õigusaktidele ja muudele õiguslikult siduvatele määrustele (EWL, 2022b; EWL, 2022c jt.), Eurostatile (EWL, 2023a) ja enda või teiste organisatsioonide andmetele, nt EIGE-le (EWL, 2023b; EWL, 2022c; EWL, 2023a jt), kuigi mõnedel juhtudel on statistika ning muud teaduslikud leiud kirjeldatud ilma allikatele viitamata (EWL, 2024d jt). Moel või teisel on statistilisi andmeid esitatud 15-es dokumendis 17-est, piltlikustades veelkord EWL-i sagedat strateegia kasutuselevõttu. Võib järeldada, et surverühmale on oluline paista usaldusväärse eksperdina, põimides objektiivset teavet ja subjektiivseid soovitusi.

3.4.2.2 Sümboolne poliitika

Sümboolne poliitika võtab sündmuste tõlgendamiseks ja selgitamiseks kasutusele raamistikke, mis kujutavad probleeme TAN-ile soodsas valguses, edendades organisatsiooni eesmärke ja väärtusi (Keck ja Sikkink, 1999, 96). EWL kasutab antud strateegiat 26,4% ajast, koodid “Tsitaadid EWL-i liikmetelt”, “Probleemide sidumine” ja “Eluliste näidete toomine” esines 51 korda. Ülekaalukalt eelistab surverühm kasutada just tsitaate, leidudes 7-es dokumendis. Kasutatakse eelkõige EWL-i presidendi või sekretariaadi esinaise öeldut, harvem välja tuues muude liikmete ütlemisi. Tsitaadid on enamasti lühikesed ja konkreetsed, tihti sisaldades lisaks arvamusele ka statistikat. Just presidendi arvamusi kajastades ning osavalt faktiteadmistega põimides proovitakse lugejaskonnale ning institutsioonidele näitlikustada EWL-i ekspertina.

Enda eesmärkide olulisuse piltlikustamiseks kasutatakse “Eluliste näidete toomist” (6.7%) ja “Probleemide sidumist” (7.3%). Eluliste näidetena toodi välja mõne käsil oleva probleemi praktilisi näiteid, aidates lugejal paremini mõista öeldu olulisust või probleemi tõsisust. Näiteks kirjutatakse, et “*When this Directive is adopted /.../ women who have been victims /.../ will have better access to justice and to protection /.../*” (Kui käesolev direktiiv vastu võetakse ja nõuetekohaselt rakendatakse, on naistel, kes on langenud ohvriteks /.../ parem juurdepääs õigusele ja kaitsele /.../) (EWL, 2022a). Sedasi tuuakse esile konkreetsed mõjud, mis hakkavad kehtima, kui EWL enda tahet saavutaks. “Probleemide sidumise” koodi kontekstis tuuakse esile sümboolsete tähendusega sündmuseid või mõtteid lugeja arusaama ümberkujundamise tarbeks (Keck ja Sikkink, 1999, 97). Näiteks saab tuua artiklit “*Time to Deliver!*” (Aeg Toimetada/Esitada!) (EWL, 2022b), milles luuakse sümboolset seost seksuaalse

väärkohtlemisega tänapäeva Euroopas Simone de Beauvoiri ajaloolise vaatepilguga naiste õigustele. Kuigi EWL ei kasuta sümbolse poliitika viimast kahte strateegiat tihti, näeme siiski, et sümbolsete seoste loomist osatakse vajadusel rakendada.

3.4.2.3 Võimenduspoliitika

Võimenduspoliitika keskendub võimsamate poliitiliste osalejate survekamisele ja veenmisele. Keck & Sikkink (1999, 97) kirjeldavad, et sellisel viisil TAN-id survekamavad poliitilisi institutsioone moraalselt – näiteks häbistamise ja nimetamise abil – või materiaalselt. Analüüsitud dokumentide lõikes kasutas surverühm antud strateegiat 24.8% ajast, peamiselt teiste institutsioonide (EP, Euroopa Komisjon jt) poole pöördumise arvelt. Sedasi pöörduti 32 korda erisuguste Liidu institutsioonide poole, esitades nõudmisi või tehes üleskutseid tegutsemiseks: *“The EWL urges the EU Institutions to ensure total dedication to this file /.../”* (EWL kutsub üles EL-i institutsioone tagama täieliku pühendumise /.../) (EWL, 2023c). “Pöördumised võimsamate institutsioonide poole” esineb 16.6% koodidest.

“Häbistamine teemade valiku osas” koodi esineb harvem, moodustades 8.3% kõikidest kasutatud strateegiatest. Võimenduspoliitika kontekstis mõeldakse häbistamise all häbi tunde mobiliseerimist (poliit)teemade osas (Keck & Sikkink, 1999, 97). Analüüsitud dokumentide põhjal võib see väljenduda EWL-i pettumuses teemade kõrvale jätmise osas, silmakirjalikul või valelikul viisil probleemi välja toomises ning nõrdimuses institutsiooni, organisatsiooni või liikmesriigi teemade valiku üle. Korrekse vaatepildi saamiseks peab aga nentima, et vastutuspoliitika ja finantsvõimenduse poliitika on omavahel tihedalt seotud just häbistamise kohalt. Keck & Sikkink (1999) põhjal on näha, et EL-i institutsioonide vastu “häbi mobiliseerimine” võib kuuluda mõlema poliitika sekka. Näiteks kirjutades, et *“.../ we learnt that fundamental pillars of the Directive are at stake, as for example its article 5 /.../ this is absolutely unacceptable /.../”* (.../ saime teada, et kaalul on direktiivi põhisambad, näiteks artikkel 5 /.../ see on täiesti lubamatu /.../) (EWL, 2023d) suurendab surverühm samaaegu enda mõjujõudu ja ekspertiisi, kui ka nõukogu vastutusele võtmist. Sedasi vaatame järgmise sammuna häbistamist vastutuspoliitika kontekstis.

3.4.2.4 Vastutuspoliitika

Vastutuspolitiika viitab TAN-idele, kes tegelevad avalikuse tähelepanu juhtimisega korrupsioonile või eesmärkide ja tegelikuse vahel olevale lõhele (Keck & Sikkink, 1999, 97). EWL kontekstis saame rääkida tähelepanu pööramist valedetele või rikunud poliitilistele lubadustele. Antud töö raames kasutati vastutuspoliitikat harvem. Kahest vastutuspoliitika koodist esines ülekaalukalt “Positiivse tagasiside andmise/kiitmise” kood, leidudes avalduste, pressiteadete ja aruannete vältel 25 korda (12.4%), “Häbistamine lubadustest mitte kinni pidamise kontekstis” esines vaid 6 korda (3.1%) (vt Lisa 9).

EWL kiidab ning häbistab EL-i institutsioone, liikmesriike ning muid võimuga organisatsioone võrdselt. On näha, et EWL-il on oluline hoida kahe äärmuse vahel balanssi, tuues pressiteadetes välja kõiki võimalike kitsaskohti, kuid samas ka avaldades toetust tehtud töö eest. Artiklite vältel leidub näiteid, kus surverühm kiidab ja taunib EP-d samas lauses: “*.../ we regret the removal of the demand /.../, we welcome the MEPs’ overall commitment towards abolitionist measures.*” (Kuigi me kahetseme *.../ õigusaktide nõudluse kehtestamata jätmist, kiidamine parlamendiliikmete üldist pühendumust abolitsionistlikele meetmetele*) (EWL 2023e). Võib järeldada, et surverühm ei soovi FEMM komisjoni ega muid EP institutsioone ülemäära taunida, hoides kiitmise abil häid suhteid ning tugevdades TAN-i ja EP vahelist sidet. Muster on loogiliselt seletatav, arvestades EWL-i ja EL-i institutsioonide ajaloolist sidet.

Saame teha järeldusi uurimisküsimuse K4 vastamiseks. On näha, et EWL põimib proaktiivseid ja reaktiivseid lobitöö strateegiaid, viib läbi koolitusi ning edendab meediasuhteid. Surverühm kasutab kõiki Keck & Sikkink (1999) poliitdiskursuse - ja tulemuste mõjutamise strateegiaid. Pea sama tihti kasutatakse sümbolset - ja võimenduspoliitikat, sagedasti põimides sinna juurde ka vastutuspoliitika strateegilise võtteid. Sageduse poolest paistab enam silma infopoliitika strateegia, mis moodustas 32.2% artiklite vältel kasutatud strateegia kordadest.

3.5 EWL-i mõju FEMM komisjoni soopoliitka kujundamisele

Nii intervjuude kui dokumendianalüüsi põhjal on teada, et surverühm rakendab mitmekülgseid strateegiaid komisjoni tegevuskava mõjutamiseks. EWL teeb tihedat koostööd enamiku EP liikmetega FEMM-i komisjonis, jagades MEP-idele enda soovitusi, seisukohti,

muudatusettepanekuid või koostades poliitika mõjutamise tarbeks aruandeid või uuringuid. Edendades naiste kaasatust propageerivaid seisukohti toimib EWL olulise kanalina kodanikuühiskondade ja poliitika kujundajate vahel, hõlbustades dialoogi, tõstes teadlikkust naistele olulistest teemadest. Tehtava töö taga on surverühma fookus käegakatsutavate muutuste loomises ehk suuresti seadusandlikel ettepanekutel.

Mõistmaks, millisel moel ning milliste “tööriistade” abil toimub poliitikajundamine EL-is, tasub välja tuua olulisemad TAN-ide poliitikakujundamise nüansid. Järgmistes alapeatükkides pööratakse tähelepanu intervjueeritud EWL-i liikmete diskursusele ning surverühma praktilisele osalusele FEMM komisjoni kuulamistel, kaardistades EL-i institutsiooni poolset võrgustiku ekspertiisi kaasamist. Seejärel võetakse luubi alla FEMM-i ja LIBE komisjonide seisukohad Naistevastase Vägivalla ja Perevägivalla Direktiivi ettepanekut 2022/0066/COD ning uuritakse nende ühtimist EWL-i esitatud muudatusettepanekutega, paljastades soopoliitika kujundamise praktilisi aspekte. Sedasi saadakse teada, kas ja mil määral mõjutab EWL FEMM-i soopoliitikat.

3.5.1 EWL-i ekspertiis

Suur osa EP komisjonide tööst valmib kuulamistel, kus esitades ettepanekuid algatatakse poliitika kujundamise protsessi. FEMM-il on tavaks avalikel kuulamistel kaasata erinevaid kodanikuorganisatsioone ning muid eksperte, kellel on valdkonnas pädevust. Nagu ka empiirilises osas välja toodi, rakendavad TAN-id üsna tõhusalt EL-i erinevaid poliitikatsükleid enda seisukohtade propageerimiseks, suhestudes väga edukalt Parlamendiga (Seibicke & Holst, 2018, 347) ning mõjutades komisjonide avalike kuulamiste arutelu kulgu (Rolandsen Agustín, 2012). Teemaajalse kirjanduse (Strid, 2009, 187; Elgström, 2000) põhjal on teada, et ekspertiis ja muud teadmised on oluline ressurss, mis aitab selgitada EWL-i mõju poliitikakujundamisele. Ka praktilisi näited arvesse võttes saab järeldada, et soolise võrdõiguslikuse teemadel ekspertite kaasamine avaldab mõju EL-i resolutsioonidele.

Selle teadmise najalt pöörame pilgu 9. ametiajal, täpsemalt perioodil 01.06.2019 - 20.04.2024, toimunud kuulamistele. On näha, et FEMM komisjonis leidis aset 45 avalikku kuulamist (*public hearing*), kus osales kokku 194 eksperti (vt Lisa 11), koosnedes organisatsioonide esindajatest, teiste EP komisjonide liikmetest, poliitilistest aktivistidest, ülikooli professoritest jpt. Terve

ametiaja jooksul oli kutsutud ekspertina osalema 4 EWL-i sekretariaadi ja 4 EWL-i liikmesorganisatsiooni esindajat. Kokku moodustavad EWL-i eksperdid ligikaudu 4% kõikidest osalenutest, osaledes pea neljandikul (17.7%) FEMM-i avalikest kuulamistest.

Osalenud ekspertide arv kujunes kõikidest avalikel kuulamistel esitlusi või sõnavõtte teinud osalejatest, kes ei ole FEMM-i liikmed. Peab arvestama, et üsna arvukalt osalesid kuulamistel teiste EP komisjonide liikmed või EL-i struktuuri kuuluvad eksperdid. Lisaks on kuulamisele kutsutuks osutumise protsess keeruline ning EP-le tavapäraselt nüansirikas (Rolandsen Agustín, 2012). Sedasi saab Lisa 11 põhjal järeldada, et FEMM komisjoni avalikele kuulmistel osalemine pole surverühma jaoks igapäevane juhus. Sellele vaatamata on TAN-i panust eksperdina siiski hinnatud piisavalt, et organisatsiooni ekspertiisi kaheksal korral kaasata. K3 küsimuse vastamise kohalt saab öelda, et EWL-i kaasamine ~18% FEMM komisjoni avalikest kuulmistest võib viidata sellele, et EWL-il on käegakatsutav mõju EP diskursusele, kuna komisjonid võtavad FEMM-i arvesse soopoliitika teemadel arutlemisel. Võttes arvesse intervjuude sisendit surverühma ja komisjoni vastastikuse suhtluse teemal ka väljaspool kuulamisi, tekib alus eeldamiseks, et EWL-il on mõju poliitika kujundamisele FEMM-i kaudu.

3.5.2 EWL-i mõju direktiivi ettepaneku 2022/0066/COD raames

2022. aasta märtsis esitas Euroopa Komisjon ettepaneku 2022/0066/COD, võtmaks vastu naistevastase vägivalda ja perevägivalda tõkestamise direktiivi (European Commission, 2024). Ettepanek edastati FEMM-i ning kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjonile (LIBE), kinnitades raporti sobivust analüüsi raames. Peale institutsiooni siseseid ning ekspertide arutlusi, võtsid komisjonid 28. juunil 2023. aastal vastu direktiivi lõppraporti suure hääلteenamusega (Zamfir, 2024b). Peale aastat arutlusi ning kodanikuorganisatsioonide, sh EWL-i, poolset järelandmatut survet, jõudsid 06.02.24 Euroopa Parlament ja Nõukogu poliitilise kokkuleppeni esimese naistevastast vägivalda käsitleva õigusakti kohta. EWL-i väljaannete sisu põhjal on võimalik järelda (vt Lisa 3), et naiste õiguste eest seisva võrgustiku jaoks on see olnud üks mõjusamaid poliitilisi kokkuleppeid selle ametiaja jooksul, kujundades surverühma diskursust ning koondades endale suurima hulga organisatsiooni fookusest.

Seos EWL-i väljaannete ja vastuvõetud EP aruannete vahel paljastab EWL-i mõju olemasolu FEMM-i ning LIBE komisjonide, kui ka laiemalt EP tasandi soopoliitika kujundamisele. Analüüsid, kas EP kaasas EWL-i toetatud või pakutud ettepanekuid (“*amendments*”) võib näidata, kas EWL-i kasutatavad strateegiad on edukad EP komisjonide diskursuse ning töökäigu mõjutamisel. Sedasi võetakse antud töö raames luubi alla VAW-i teema, analüüsid FEMM ja LIBE komisjonide ühised direktiivi ja EWL-i esitatud ettepanekute ühtimist Naistevastase Vägivalla ja Perevägivalla Direktiivi ettepaneku 2022/0066/COD raames. Keskendutakse soopoliitika kujundamise praktilistele aspektidele, paljastades EWL-i võimet saada enda muudatusettepanekud EP eelnõusse. Sedasi selgub, kas EWL-il on EL-i institutsioonides piisav jõupositsioon soopoliitikate tegelikuks kujundamiseks.

Püstitatud küsimusele vastamiseks võrreldakse kõiki direktiivi raames esitatud surverühma ja EP ettepanekuid. EWL-i ettepanekud liigitati kaheks: EWL-i toetatud ettepanekud (vt Lisa 12) ning EWL-i enda esitatud ettepanekud (vt Lisa 13). 2023. aasta jaanuaris EWL-i väljastatud raport *EWL proposals of amendments to the draft Resolution on the proposal for a directive of the European Parliament and of the Council Combating violence against women and domestic violence (COM(2022)0105 – C9-0058/2022 – 2022/0066(COD))* (EWL, 2023f) koondab kokku ettepanekute tüübid ning lubab neid võrrelda EP 2023. aasta juulis vastuvõetud raporti *REPORT on the proposal for a directive of the European Parliament and of the Council on combating violence against women and domestic violence* (Report A9-0234/2023) ettepanekutega. Arvestades intervjuu sisendit on alust arvata, et EWL-i muudatusettepanekud võiksid olla EP poolt arvesse võetud, kuna EWL-i liikmete sõnul on surverühma ning komisjoni vahel tihe kontakt.

Raportis kajastab EWL 178 muudatusettepanekut, millest lausa 133 ehk 74.7% said EP poolt arvesse võetud (vt Lisa 12). Sisuliselt tähendab see, et EWL ja EP muudatusettepanekud esitasid täielikult või osaliselt samad nõuded. Seejuures võisid ja tihti esinesidki muudatusettepanekutes erisused lausete järjekorras või sõnavara kasutuses. Vastuvõetud ettepanekute sekka loeti ka need muudatusettepanekud, kus EP täitis EWL-i nõudeid osaliselt või muutis moel või teisel sõnastust. Näiteks võib tuua direktiivi artiklit 12 § 2a, milles EWL nõudis artiklis 5a kirjeldatud seksuaalrännakule karistuseks vähemalt 4 aastat vangistuse andmist, kuid EP esitas nõude

karistada maksimaalselt 3 aastaga (Report A9-0234/2023). Sedasi näeme, et kuigi EWL saavutas enda pooldatud ettepaneku lisamist EP muudatusettepanekute sekka, võib siiski täheldada osade artiklite puhul erinevusi. Viimaks grupeeriti kokku ka need artiklid ja põhjendused, mis EP jättis raportist täielikult välja.

Eraldi analüüsiti neid muudatusettepanekuid, mis olid EWL-i raportis tähistatud kui nende endi poolt väljapakutud uued ettepanekud. Neid esines 73 korda, millest 40 ehk 54.8% olid arvesse võetud (vt Lisa 13). Ettepanekuid, mida vastu ei võetud üldse, oli 33 ehk 45.2%. Võib järeldada, et EWL oli üldiselt edukas endale oluliste ettepanekute EP raportisse saamisel. Suur hulk TAN-i muudatusi kajastus Parlamendi dokumendis pea identsel kujul, kinnitades organisatsiooni liikmete intervjuudes öeldut ning näitlikustades EWL-i strateegiate mõjusust. Raportite diskursuste lahknevus paistis silma üksikutel teemadel, näiteks feminisimi, prostitutsiooni ning MTÜ-de käsitlemise puhul. Vaatamata mõningale lahkhelile diskursuste sisus võib analüüsi põhjal öelda, et surverühmal on silmapaistev mõju EP komisjonide diskursusele, FEMM-is tehtavale tööle ning laiemalt Euroopa tasandi soopoliitka mõjutamisele.

Teadmine, et 74.7% toetatud ning 54.8% surverühma esitatud ettepanekutest on kajastatud EP komisjoni häälteenamusega vastuvõetud dokumendis, lubab piltlikustada mitut nüanssi. Näeme, et surverühma ning EP visioon vajalikest seadusandlikest muudatustest Naistevastase Vägivalla ja Pervägivalla Direktiivi ettepaneku näol suuresti kattuvad. Võttes arvesse EWL-i poliitika mõjutamise strateegiate edukust, FEMM-i parlamendisest mõjuvõimu, organisatsiooni head suhtlust Liidu institutsioonidega ning surverühma ja EP ettepanekute laialdast sisulist ühtimist võib järeldada, et EWL suudab märkimisväärselt mõjutada FEMM-i positsioone seadusandlikes dokumentides. Saab vastata küsimusele K3, et EWL-il on silmapaistev ning äratuntav mõju Euroopa tasandi soopoliitka arengule ning poliitilise diskursuse kujunemisele.

4 Arutelu

Tulemused näitavad, et EWL-il on märkimisväärne roll EL-i tasandi soopoliitilise diskursuse kujundamises. Võttes arvesse strateegiate, pressiväljaannete ning EWL-i intervjuude tulemeid saab öelda, et surverühma ja komisjoni fookusteemad suuresti ühtivad. Koodigruppe ja alamkoode analüüsid on märgata, et surverühm ja komisjon tegutsevad samas poliitilises raamistikus, teemad ja probleemkohad korduvad tegutsejate tegevuskavades. Muster võib potentsiaalselt viidata surverühma kui valdkonna eksperdi edukusele soopoliitilise diskursuse mõjutamisel, ühtides teemaalaste autorite (Rolandsen Agustín, 2013; Bygnes, 2013; Strid, 2009; Walby, 2011) EWL-i käsitleusega ekspertarvamuse hindamise kontekstis.

Autorid on toonud välja, et EWL-i ja FEMM-i tunnustatakse VAW-i teema arendamise (Rolandsen Agustín, 2013; Walby, 2011) ning feministliku vaatevinkli säilitamise eest (Rolandsen Agustín & Nissen, 2015; Oakley, 2016). Töö näitas, et praktiliselt on FEMM-i feministlik suunitlus jäänud tagaplaanile, tõenäoliselt tulenevalt komisjoni parlamendiliikmete isiklike väljavaadete mitmekesisusest feminismi teemal. EWL-i VAW-i kajastamise sagedus, probleemide süstemaatilise väljendamine ning FEMM-i feminismi teema vältimine on olulised näited TAN-i ja komisjoni teemaalastest lahkkelidest. Kerkisid esile ka erinevused keelekasutusest, FEMM-i sõnavara olles ametlikum ja objektiivsem ning EWL väljendades tihemini enda ideoloogilisi suunitlusi ja tugevaid positiivseid-negatiivseid hinnanguid.

Uurimus piltlikustab EWL-i diskursuse innovaativsust, pürgides EP-s normatiivselt aktsepteeritud naiste kaasamisest kaugemale ning edendades feministliku maailmavaatega naisliidrite kaasamist võimupositsioonidele. Samadele fookusteemadele vaatamata on FEMM komisjoni ning EWL-i soodiskursuses erisugused omapärad, keelekasutus ning väljavaated. Organisatsiooni diskursuste formaalsusest ning süstemaatilistest erinevustest tulenevalt pole võimalik EWL-i ja FEMM-i puhul rääkida täielikult ühtsest diskursusest. Edaspidi oleks oluline uurida, kas teiste valdkonna TAN-ide ja EL-i institutsioonide puhul esineb ühtlane EL-i hegemooniline diskursus, või kas institutsiooni-organisatsiooni vaheline divergents on paratamatu.

Diskursuse mõjutamise strateegiate ning ettepanekute kattumise analüüs näitas, et EWL-il on silmapaistev ning äratuntav roll Euroopa tasandi soopoliitka kujundamisele. Enim rakendatud Keck & Sikkink (1999) infopoliitika, proaktiivsed ja reaktiivsed mõjutamise strateegiad paljastavad viise, kuidas TAN-id tänapäeval kasutavad ära EL-i juurdepääsupunkte institutsioonide veenmiseks ja surveamiseks. Analüüs näitab, et EWL on edukas enda nõuete ja ettepanekute esitamisel, piltlikustades organisatsiooni praktilist mõju FEMM-i ja laiemalt EL-i struktuuride seadusandluse suunale ning töö kulgemisele. Teadmine laiendab arusaama tänapäeval TAN-ide kasutatavatest strateegiatest ning nende kehtimisest neti-pressiväljaannete kontekstis. Edaspidi oleks tarvis võtta analüüsi aluseks laiem direktiivide valim, kaasates lisaks VAW-ile muid fookusteemasid tulemuste kontrollimiseks.

Peab arvesse võtma töö kitsaskohti, mis tulenevad vähesest intervjuude sisendist FEMM-liikmete intervjuude puudumise tõttu. FEMM-i liikmeid kaasamata peab nentima, et töö kirjeldas vaid EWL-i ekspertite vaadet omavahelisele koostööle. Sisendi puudumine ei võimaldanud uurida FEMM-i perspektiivi TAN-idele kui ekspertidele. Sedasi ei saa kaardistada komisjonile oluliseid teemasid ega välja tuua MEP-ide hinnangut EWL-ile.

Näeme, et TAN-idel saab olla reaalne panus oma poliitvaldkonna kujundamisel EL-is. Ettepanekute vastuvõtmise määr on märkimisväärne, illustreerides TAN-ide panust seadusandluse mõjutamisel ning pakkudes praktilist näidet kodanikuühiskonna organiseerumise väljundist. Antud uurimus laiendab teadmisi vähesel määral uuritud valdkonnast (Seibicke, 2020; Woodward, 2015), kirjeldades EWL-i rolli poliitidiskursuse kujundamisel. Soovõrdõiguslikuse valdkonna spetsialistidele saab olla uurimuse tulem kinnituseks, et surveamiseks ja ettepanekute tegemisel on käegakatsutav väljund. Edaspidi on tarvis laiendada analüüsi VAW-i teemast ja direktiivist kaugemale, kinnitamaks bakalsureusetöö tulemust.

Kokkuvõte

Käesolevas bakalaureusetöös hinnati Euroopa suurima naiste õiguste eest seisva TAN-i mõju EL-i soopoliitilise diskursuse kujundamisele. Uurimuse eesmärgiks oli teada saada, kas ja mil määral õnnestub EWL-il mõjutada EL-i sisest diskursust ning kujundada enda eesmärkidest lähtuvat poliitikat. Eesmärgi täitmiseks esitati 4 abistavat uurimisküsimust, hõlmates EWL-i ja FEMM-i päevakorras olevate teemade ja diskursuse uurimist ning poliitdiskursuse mõjutamiseks kasutatavate strateegiatega ning EWL-i mõju (soo)poliitika kujundamise kaardistamises.

Kuigi viimastel aastakümnetel on kodanikuühiskonda ja selle rolli rahvusvahelistes poliitilistes protsessides akadeemiliselt laialdaselt uuritud, on jäänud TAN-ide roll riikidevahelise poliitika kujundajana tahaplaanile (Ahrens & Rolandsen, 2019, 2). Antud töö pakub teadmist TAN-ide mõjust EL-i poliitilisele diskursusele soopoliitika valdkonnas. Huvikaitsevõrgustikke, tuues kokku ühistel väärtuste ja eesmärkide põhjal organisatsioone, on peetud pädevateks EL-i institutsioonide mõjutamisel, veenmisel, survestamisel ja mobiliseerimisel (Lang, 2009; Montoya, 2008; Keck & Sikkink, 1998). Teemaalased autorid (Ferree & Tripp, 2006; Rolandsen Agustín, 2013; Lang, 2009) leiavad, et naiste õiguste eest seisvad TAN-id on ühed aktiivsemad huvikaitsevõrgustikud, suutes pädevalt luua sümbioosset vastastikust suhet EL-i institutsioonide ja võrgustiku vahel. Võttes arvesse mõlema tegutseja eesmärkide, seisukohtade ning õigusaktide taasloomise protsessi diskursiivsete praktikate kaudu (Iedema & Wodak, 1999; Zollo, 2014) saadi kinnitust, et võrgustike poolne ekspertiis võib avaldada tugevat mõju valdkonna ja diskursuse arengu suunale.

Järeldusteni jõudmiseks kasutati kvalitatiivset metodoloogilist lähenemist, tuginedes ekspertintervjuudest ja dokumendianalüüsist saadud sisendile ning selle raames toimuva diskursuse analüüsimisele. Kasutatavad tekstandmed on avaldatud 9. parlamendi ametiajal, perioodil 2019 kuni 2024. aasta veebruaril. Kõik analüüsis kasutatavad tekstandmed on kogutud EP, FEMM komisjoni või EWL-i veebilehtedelt. Püstitatud küsimuste osas selguseni jõudmise tarbeks analüüsiti kokku 144 tekstandmete dokumenti: EWL-i puhul 24 pressiteadaannet, 7 avaldust, 1 raport ja 1 aruanne ning FEMM-ilt 108 pressiteadaannet ja 2 raportit. Lisaks viidi läbi 2 struktureeritud individuaalintervjuud EWL-i liikmetega.

Teemaalasest kirjandusest (Seibicke 2020, Walby, 2005) lähtudes pakub EWL feministlikel teooriatel põhinevat soekspertiisi ja eriteadmisi, eesmärgiga kaotada ebavõrdsed võimusuhted ja sotsiaalset ebaõiglust. Sellest lähtudes hinnati EWL-i mõju FEMM komisjoni diskursusele, saades paremat ülevaadet huvikaitsevõrgustike rollist rahvusvahelises poliitilises protsessis. Tulemus näitab, et päevakordades olid sagedamini naistevastane vägivald ning sellega seonduvad teemad. Samas veenduti, et vaatamata surverühma ja komisjoni VAW teemale keskendumisele ei saa tegutsejate vahel täheldada ühtlast diskursust, FEMM komisjonil ning EWL-il esinevad erisugused omapärad. EWL-i kajastusi kirjeldab lugeja veenmine, üleskutsele kutsumine, feminismi propageerimine ning hegemooniliste ühiskondlike tõekspidamiste küsitlemine struktuuriliste muutuste edendamise jaoks. FEMM on enda ootustes tagasihoidlikum, vältides ideoloogiate (sh feminismi) propageerimist ning fokuseerides eelkõige seadusandluse muutmisele EL-i olemasolevate struktuuridele toetudes.

Uuring kaardistas, et surverühm põimib proaktiivseid ja reaktiivseid lobitöö strateegiaid ning kasutab kõiki Keck & Sikkink (1999) poliitdiskursuse - ja tulemuste mõjutamise strateegiaid. Samuti saadi teada, et eelmainitud strateegiatel saab olla reaalne mõju, väljendudes surverühma ettepanekute rakendamises EP poolt. Pidas paika Keck & Sikkinki (1998) esitatud väide, et TAN-id omavad olulist rolli kodanikuühiskonnas poliitdiskursuse mõjutamisel ekspertiisi pakkumise kaudu diskursiivsete strateegiade abil. Saab väita, et EWL-il on silmapaistev ning äratuntav mõju Euroopa tasandi soopoliitka kujundamisele.

SHAPING GENDER POLICY: THE IMPACT OF THE EUROPEAN WOMEN'S LOBBY ON THE DISCOURSE OF THE COMMITTEE ON WOMEN'S RIGHTS AND GENDER EQUALITY

Dalia Doman

Summary

Transnational advocacy networks (TAN) are widely considered to be very competent actors within the civil society sector, excelling in influencing, persuading, pressuring and mobilizing EU institutions (Lang, 2009; Montoya, 2008; Keck & Sikkink, 1998). Particularly, women's rights TANs are brought up as one of the most active advocacy networks, as they are able to successfully create a symbiotic relationship between EU institutions and the network (Ferree & Tripp, 2006; Rolandsen Agustín, 2013, Lang, 2009). Although civil society and its role in international political processes have been academically studied in recent decades, the role of TANs as a shaper of international policy has been less focused on. Considering that the EP, specifically FEMM committee, is known to offer civil society participants a platform to express expectations and problems (Strid, 2009; Whitaker, 201), an opportunity arises to study the influence of TANs within the parliamentary structure.

Taking into account the goals of both actors and the process of re-creating legislation through discursive practices (Iedema & Wodak, 1999; Zollo, 2014), this bachelors thesis offers knowledge on the influence of TANs on the EU political discourse by analyzing the impact of Europe's largest women's rights TAN within the FEMM committee. The purpose of the research was to find out whether and to what extent the EWL succeeds to shape policies and influence the discourse within the EP. To fulfill the objective, 4 research questions were asked, allowing to study most frequent topics, discourse of the agenda and the strategies used by EWL to influence political discourse. A qualitative methodological approach was used to reach the conclusions, based on the input obtained from discourse analysis found within expert interviews and document analysis. In order to answer the questions raised, two individual interviews were conducted and a total of 144 text data documents from the 9th Parliamentary term (2019-2024) were analyzed.

The results show that EWL has a significant role in shaping the EU-level gender policy discourse. There is a significant overlap of topic discussed by actors, as the topic of violence against women most often appeared on the agenda. Additionally, it can be said that the EWL and the FEMM operate in the same topical framework, as problem and focus areas largely repeat in the actors' agendas. At the same time, the analysis showed that a uniform discourse could not be observed between the actors, as the FEMM commission and the EWL presented different idiosyncrasies. While EWL discourse can be seen to focus on reader persuasion, feminism, advocacy, promotion of societal change and questioning of hegemonic systems, FEMM is focused on changing legislation solely within the existing EU structures, avoiding the promotion of any ideologies.

The study shows that the EWL interweaves proactive and reactive lobbying strategies and uses all of Keck & Sikkink's (1999) political discourse and outcome influencing strategies. It was also confirmed that the strategies above can have an impact on policy outcomes, as seen by the implementation of the proposals of EWL by the EP committees. The acceptance rate of proposals is significant, illustrating the contribution of TANs in influencing legislation and providing a practical example of the output of civil society organizations. As such, It can be argued that EWL has a prominent and recognizable influence on the shaping of gender policy at the European level. This research expands the knowledge of what authors (Seibicke, 2020; Woodward, 2015) deem an understudied field by describing the role of EWL in shaping policy discourse. It can be seen that TANs – specifically within the context of women's rights – can have a real contribution in shaping policies within the EU.

Kirjandus:

- Ahrens, P., & Rolandsen Agustín, L. (2019). *Gendering the European Parliament: Structures, Policies, and Practices*. Rowman & Littlefield International.
- Ahrens, P. (2016). The Committee on Women's Rights and Gender Equality in the European Parliament: Taking Advantage of Institutional Power Play. *Parliamentary Affairs* 69(4), 778–793. doi.org/10.1093/pa/gsw005
- Belova, G., & Ivanova, A. (2022). EU Institutions: Revisiting Gender Balance and Women's Empowerment. *Laws* 12(1), 3. doi.org/10.3390/laws12010003
- Brown, G., & Yule, G. (1983). *Discourse Analysis*. Cambridge University Press.
- Bygnes, S. (2013). 'We are in Complete Agreement': The Diversity Issue, Disagreement and Change in the European Women's Lobby. *Social Movement Studies* 12(2), 199–213. doi.org/10.1080/14742837.2012.703831
- Cullen, P. (2014). Feminist NGOs and the European Union: Contracting Opportunities and Strategic Response. *Social Movement Studies* 14(4), 410–426. doi.org/10.1080/14742837.2014.965674
- Directive 2022/0066/COD. *Combating violence against women and domestic violence*. [https://oeil.secure.europarl.europa.eu/oeil/popups/ficheprocedure.do?reference=2022/0066\(COD\)&l=en](https://oeil.secure.europarl.europa.eu/oeil/popups/ficheprocedure.do?reference=2022/0066(COD)&l=en)
- Earnshaw D., & Judge, D. (2002). No simple dichotomies: Lobbyists and the European Parliament. *Journal of Legislative Studies* 8(4), 61–79. doi.org/10.1080/13572330200870005
- European Institute for Gender Equality. (2024). Gender equality. https://eige.europa.eu/publications-resources/thesaurus/terms/1059?language_content_entity=en (külastatud 07.05.24)
- Elgström, O. (2000). Norm negotiations: The construction of new norms regarding gender and development in EU foreign aid policy. *Journal of European Public Policy* 7(3), 457–76. doi.org/10.1080/13501760050086125
- European Commission. (2022). *Equal Pay? Time to close the gap!* https://commission.europa.eu/system/files/2022-11/equal_pay_day_factsheet_2022_en_1_0.pdf (külastatud 07.05.24)

- European Commission. (2024). *Commission welcomes political agreement on new rules to combat violence against women and domestic violence*. [Pressiteade]
https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_24_649 (külastatud 6.05.24)
- European Parliament. (1999). *Work of the Committee on Women's Rights 1994-1999. Women's Rights Series*.
https://www.europarl.europa.eu/workingpapers/femm/105/text_en.htm#chap1
(külastatud 07.05.24)
- European Parliament. (2024). *European Parliamentary committees: their role and composition*.
<https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20230327IPR78545/gender-pay-gap-parliament-adopts-new-rules-on-binding-pay-transparency-measures>
(külastatud 07.05.24)
- European Women's Lobby. (2022a). *Women Changing Europe: Building a Feminist Vision for the Future of Europe Strategy 2022-2026*.
https://www.womenlobby.org/IMG/pdf/sf_definitive.pdf
- European Women's Lobby. (2022b). *Historic moment and lost opportunity for women and girls in the EU*. [Pressiteade].
<https://www.womenlobby.org/Historic-moment-and-lost-opportunity-for-women-and-girls-in-the-EU> (külastatud 07.05.24)
- European Women's Lobby. (2022c). *Time to Deliver!* [Pressiteade].
<https://womenlobby.org/Time-to-Deliver> (külastatud 07.05.24)
- European Women's Lobby. (2023a). *Time to deliver: Recognise rape as sexual exploitation at EU level*. [Pressiteade].
<https://www.womenlobby.org/Time-to-deliver-Recognise-rape-as-sexual-exploitation-at-EU-level> (külastatud 07.05.24)
- European Women's Lobby. (2023b). *One year after: Europe needs a strong Directive to combat violence against women NOW!* [Pressiteade].
<https://womenlobby.org/IWD2023> (külastatud 07.05.24)

- European Women's Lobby. (2023c). *Monumental week for women's rights!* [Pressiteade].
<https://womenlobby.org/Monumental-week-for-women-s-rights> (külastatud 07.05.24)
- European Women's Lobby. (2023d). *Historic vote in the European Parliament on the EU accession to the Istanbul Convention: a step closer towards the end of violence against women and girls in Europe!* [Pressiteade].
<https://www.womenlobby.org/Historical-vote-in-the-European-Parliament-on-the-EU-accession-to-the-Istanbul> (külastatud 07.05.24)
- European Women's Lobby. (2023e). *Victory for survivors of prostitution - MEPs voted in favour of abolitionist measures.* [Pressiteade].
<https://womenlobby.org/Victory-for-survivors> (külastatud 07.05.24)
- European Women's Lobby. (2023f). *EWL proposals of amendments to the draft Resolution on the proposal for a directive of the European Parliament and of the Council Combating violence against women and domestic violence (COM(2022)0105 – C9-0058/2022 – 2022/0066(COD)).*
https://womenlobby.org/IMG/pdf/ewl_position_on_ep_draft_report_directive_on_vawg_230124f_4_.pdf
- European Women's Lobby. (2024a). *Shame on the German and French Governments for letting all women and girls down in Europe!* [Pressiteade].
<https://womenlobby.org/time-to-act> (külastatud 07.05.24)
- European Women's Lobby. (2024b). *International leaders come together for a Europe free from prostitution.* [Pressiteade].
<https://womenlobby.org/International-leaders-come-together-for-a-Europe-free-from-prostitution> (külastatud 07.05.24)
- European Women's Lobby. (2024c). *Belgium ignores survivors of prostitution and encourage other Member States to follow its path.* [Pressiteade].
<https://womenlobby.org/Belgium-ignores-survivors-of-prostitution-and-encourage-other-Member-States-to> (külastatud 07.05.24)
- European Women's Lobby. (2024d). *New deal to update the Anti-trafficking Directive: Significant improvements for women's protection announced.* [Pressiteade].

<https://www.womenlobby.org/New-deal-to-update-the-Anti-trafficking-Directive-Significant-improvements-for> (külastatud 07.05.24)

- Fairclough, N. (1995). *Critical discourse analysis: the critical study of language*. London: Longman.
- Ferree, M. M., & Tripp, A. M. (2006). *Global Feminism: Transnational Women's Activism, Organizing, and Human Rights*. New York: New York University Press.
- Grimmer, J. (2010). A Bayesian Hierarchical Topic Model for Political Texts: Measuring Expressed Agendas in Senate Press Releases. *Political Analysis* 18(1), 1–35. doi.org/10.1093/pan/mpp034
- Hurka, S., & Kaplaner, C. (2020). Are popular and powerful committees more representative? Evidence from the ninth European Parliament. *Research & Politics* 7(2).
- Iedema, R., & Wodak, R. (1999). Introduction: Organizational Discourses and Practices. *Discourse & Society*, 10(1), 5–19. doi.org/10.1177/0957926599010001001
- Jacquot, S. (2015). *Transformations in EU Gender Equality: From Emergence to Dismantling*. London: Palgrave Macmillan.
- Keck, M. E., & Sikkink, K. (1998). *Activists beyond Borders: Advocacy Networks in International Politics*. Ithaca: Cornell University Press.
- Keck, M. E., & Sikkink, K. (1999). Transnational advocacy networks in international and regional politics. *International social science journal* 51(159), 89-101. doi.org/10.1111/1468-2451.00179
- Kröger, S. (2008). Nothing but consultation: The place of organised civil society in EU policymaking across policies. *European Governance Papers (EUROGOV)* 8(3), 1-45.
- Lang, S. (2009). Assessing Advocacy: European Transnational Women's Networks and Gender Mainstreaming. *Social Politics: International Studies in Gender, State & Society* 16(3), 327–357. doi.org/10.1093/sp/jxp016
- Lodovici, M.S., Loi, D., Pesce, F. & Vasilescu, C. (2018). Updating of the study on gender mainstreaming in committees and delegations of the European Parliament, FEMM Committee.

- McCombs, M. (2005). A Look at Agenda-setting: past, present and future. *Journalism Studies* 6(4), 543–557. doi.org/10.1080/14616700500250438
- Montoya, C. (2008). The European Union, Capacity Building, and Transnational Networks: Combating Violence Against Women Through the Daphne Program. *International Organizations* 62(2), 359–72. <https://www.jstor.org/stable/40071870>
- Oakley, M. (2016). FEMM Committee as Feminist Space: Gendered Legislative Styles in the European Parliament. *Independent Study Project (ISP) Collection*. https://digitalcollections.sit.edu/isp_collection/2338
- Olsson, M. I. T., van Grootel, S., Block, K., Schuster, C., Meeussen, L., Van Laar, C., Schmader, T., Croft, A., Sun, M. S., Ainsaar, M., Aarntzen, L., Adamus, M., Anderson, J., Atkinson, C., Avicenna, M., Babel, P., Barth, M., Benson-Greenwald, T. M., Maloku, E., ... Martiny, S. E. (2023). Gender Gap in Parental Leave Intentions: Evidence from 37 Countries. *Political Psychology*. doi.org/10.1111/pops.12880
- Omidakhsh, N., Sprague, A., & Heymann, J. (2020). Dismantling Restrictive Gender Norms: Can Better Designed Paternal Leave Policies Help? *Analyses of Social Issues and Public Policy* 20(1), 382–396. doi.org/10.1111/asap.12205
- Proposal COM/2022/105. *Proposal for a DIRECTIVE OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL on combating violence against women and domestic violence*. European Commission. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52022PC0105>
- Prügl, E. (2013). Gender expertise as feminist strategy. Caglar, G., Prügl, E., & Zwingel, S. (toim.), *Feminist strategies in international governance*, 57–73. London: Routledge. doi.org/10.4324/9780203094969
- Report A9-0234/2023. *REPORT on the proposal for a directive of the European Parliament and of the Council on combating violence against women and domestic violence*. European Parliament. https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2023-0234_EN.html
- Resolution 2019/2169(INI). *European Parliament resolution of 21 January 2021 on the EU Strategy for Gender Equality*. European Parliament.

<https://oeil.secure.europarl.europa.eu/oeil/popups/printficheglobal.pdf?id=708762&l=en>

Rolandsen Agustín, L. (2012). (Re)defining women's interests? Political struggles over women's collective representation in the context of the European Parliament. *European Journal of Women's Studies* 19(1), 23–40.

doi.org/10.1177/1350506811426230

Rolandsen Agustín, L. (2013). Transnational Collective Mobilisation: Challenges for Women's Movements in Europe. Siim, B., Mokre, M. (toim.), *Negotiating Gender and Diversity in an Emergent European Public Sphere*. Gender and Politics Series, 161–178. Palgrave Macmillan, London.

doi.org/10.1057/9781137291295_9

Rolandsen Agustín, L., & Nissen, A. (2015). Positions And Opinions Of Political Groups In The European Parliament And European Social Movements On Civil, Political And Social Rights For Women, Migrants And Minorities. Zenodo.

doi.org/10.5281/ZENODO.20299

Sinha, M., & Bibhakar, P. (2023). Locating pitfalls in the EU gender equality policy. *Forum Italicum: A Journal of Italian Studies* 57(3), 1041–1059.

doi.org/10.1177/00145858231175143

Strid, S. (2009). *Gendered Interests in the European Union: The European Women's Lobby and Representation of Women's Interests*. Örebro University.

Seibicke, H. (2020). Gender Expertise in Public Policymaking: The European Women's Lobby and the EU Maternity Leave Directive. *Social Politics* 27(2), 385–408.

doi.org/10.1093/sp/jxz007

Seibicke, H. & Holst, C. (2018). Góra, M., Holst, C., & Warat, M. (toim.) *Expertisation and Democracy in Europe*. Routledge.

United Nations. (1948). Universal Declaration of Human Rights.

United Nations. (1993). Declaration on the Elimination of Violence against Women.

<https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/declaration-elimination-violence-against-women> (kõlastatud 6.05.24)

Walby, S. (2005). Gender mainstreaming: Productive tensions in theory and practice. *Social Politics* 12(3), 321–43.

- Walby, S. (2011). *The Future of Feminism*. Cambridge: Polity Press.
- Whitaker, R. (2019). A Case of ‘You Can Always Get What You Want’? Committee Assignments in the European Parliament. *Parliamentary Affairs* 72(1), 162–181.
- Woodward, A. (2015). Book Review: Majority-Minority Relations in Contemporary Women’s Movements: Strategic Sisterhood. *The Sociological Review* 63(2), 526–528. doi.org/10.1111/1467-954x.12300
- World Health Organization. (2018). Violence against women prevalence estimates, 2018. <https://www.who.int/publications/i/item/WHO-SRH-21.9> (külastatud 27.10.23)
- Zamfir, L. (2024a). *EU Gender equality strategy 2020-2025*. European Parliament. <https://www.europarl.europa.eu/legislative-train/theme-a-new-push-for-european-democracy/file-eu-gender-equality-strategy> (külastatud 10.05.24)
- Zamfir, L. (2024b). *Legislative proposal on combating violence against women and domestic violence*. European Parliament. <https://www.europarl.europa.eu/legislative-train/spotlight-JD22/file-legislative-proposal-on-gender-based-violence> (külastatud 10.05.24)
- Zollo, S. (2014). Europe for women: the re-mediation of institutional discourse in the EU campaigns for gender equality. *Lingue Linguaggi* 12, 205-216. doi.org/10.1285/i22390359v12p205

Lisad

Lisa 1. Intervjuu küsimused

1. In your opinion, what are the key topic(s) or area(s) that require the most attention for advancing gender equality?
2. Would you say the EWL focuses on more or less the same topics as the FEMM, or are there any major differences?
3. Do you believe the work done by the Lobby has an impact on the international community or on the European Parliament (FEMM committee)? Why?
4. What strategies does the EWL use to influence the FEMM committee and other relevant bodies within the EP?

Lisa 2. EWL-i strateegia analüüsist saadud koodid ja nende esinemise sagedus.

Koodi grupp	Alamkoodid	Esinemissagedus
Vägivald	Naistevastane vägivald (VAW)	24
	Seksuaalne väärkohtlemine	12
	Prostitutsioon	7
	Vägivald netis	7
Naiste häälte võimendamine	Naiste liikumised	17
	Naiste kaasamine	16
	Soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamine (GM)	9
	EWL-i sisesed liikumised	6
Sooline ebavõrdsus	Majanduslikud ebavõrdsused	25
	Lõhe majapidamistöõde jaotuses	8
	Muud ühiskondlikud ebavõrdsused	5

	Digi-lõhe	4
Feminismi propageerimine	Feministlik Euroopa	21
	Feministlik majandus	10
Vähemused	Migrantidest naised	11
	Erivajadustega naised	5
	Muud vähemused	3
Covid-19	Kriisi mõju naistele	9
	Muud kriisi mõjud	7
Naiste tervis	Seksuaalervis	9
	Kehaline autonoomia	3
	Vaimne tervis	2
Naised ja kliima	Naiste roll kliima küsimustes	7
	Kliima muutuse mõju naistele	4

Allikas: Autori koostatud.

Lisa 3. Analüüsis kasutatud EWL-i pressiteadaanded.

Pealkiri	Kuupäev	Viide
EWL position on Ursula von der Leyen's Election	31.07.2019	https://womenlobby.org/EWL-position-on-Ursula-von-der-Leyen-s-Election
G7 Summit: Our call to world leaders	26.08.2019	https://womenlobby.org/G7-Summit-Our-call-to-world-leaders-7900
International leaders come together for a Europe free from prostitution	22.10.2019	https://womenlobby.org/International-leaders-come-together-for-a-Europe-free-from-prostitution

European Women's Lobby's reaction to the launch of the European Commission "A Union of Equality: Gender Equality Strategy 2020-2025" 5 March 2020	05.03.2020	https://womenlobby.org/European-Women-s-Lobby-s-reaction-to-the-launch-of-the-European-Commission-A
European Women's Lobby rejects any attempt to backtrack on women's and girls safety in Poland	28.07.2020	https://womenlobby.org/EWL-rejects-attempt-to-withdraw-Poland-from-Istanbul-Convention
The European Women's Lobby's response to the EU Summit on Belarus: EU must ensure justice and democracy for Belarus women	20.08.2020	https://womenlobby.org/The-European-Women-s-Lobby-s-response-to-the-EU-Summit-on-Belarus-EU-must
Stop feminization of poverty	07.06.2021	https://womenlobby.org/Statement-Stop-feminization-of-poverty
The European Parliament calls to step up the fight against violence	16.09.2021	https://womenlobby.org/The-European-Parliament-calls-to-step-up-the-fight-against-violence
ECJ Decision on the Istanbul Convention: a missed opportunity	06.10.2021	https://womenlobby.org/ECJ-Decision-on-the-Istanbul-Convention-a-missed-opportunity
PRESS RELEASE Women of Europe Awards 2021: Shortlisted Candidates & Jury Announced	10.11.2021	https://womenlobby.org/PRESS-RELEASE-Women-of-Europe-Awards-2021-Shortlisted-Candidates-Jury-Announced
PRESS RELEASE: Dr Özlem Türeci, BioNTech's chief medical officer, wins Woman of Europe Award	02.12.2021	https://womenlobby.org/PRESS-RELEASE-Dr-Ozlem-Tureci-BioNTech-s-chief-medical-officer-wins-Woman-of
Sexist and misogynist hate speech and hate crime have no place in the EU	13.12.2021	https://womenlobby.org/Sexist-and-misogynist-hate-speech-and-hate-crime-have-no-place-in-the-EU

EWL calls on new woman President of the EP Metsola for ambitious women's rights measures	19.01.2022	https://womenlobby.org/EWL-calls-on-new-woman-President-of-the-EP-Metsola-for-ambitious-women-s-rights
Historic landmark: the European Commission publishes its Directive proposal to fight violence against women and domestic violence	08.03.2022	https://womenlobby.org/EC_Directive
Protect Women and Children from sexual exploitation now and tomorrow	28.04.2022	https://womenlobby.org/Protect-Women-and-Children-from-sexual-exploitation-now-and-tomorrow
The European Women's Lobby welcomes the European Care Strategy – a stepping-stone towards a Care Deal for Europe	15.09.2022	https://womenlobby.org/The-European-Women-s-Lobby-welcomes-the-European-Care-Strategy-a-stepping-stone
Time to Deliver!	25.11.2022	https://womenlobby.org/Time-to-Deliver
One year after: Europe needs a strong Directive to combat violence against women NOW!	07.03.2023	https://womenlobby.org/IWD2023
Monumental week for women's rights!	11.07.2023	https://womenlobby.org/Monumental-week-for-women-s-rights
Victory for survivors of prostitution - MEPs voted in favour of abolitionist measures	14.09.2023	https://womenlobby.org/Victory-for-survivors
EU divided: combating rape a priority for the Commission and the Parliament, but not the Council	02.10.2023	https://womenlobby.org/EU-divided-combating-rape-a-priority-for-the-Commission-and-the-Parliament-but

On International day for the elimination of violence against women, the EU is still divided over the crime of rape	23.11.2023	https://womenlobby.org/25N-Loud-and-United-Directive-VAW
Shame on the German and French Governments for letting all women and girls down in Europe!	23.01.2024	https://womenlobby.org/time-to-act
Belgium ignores survivors of prostitution and encourage other Member States to follow its path	25.01.2024	https://womenlobby.org/Belgium-ignores-survivors-of-prostitution-and-encourage-other-Member-States-to
Deal reached on the first EU law on violence against women	08.02.2024	https://womenlobby.org/Deal-reached-on-the-first-EU-law-on-violence-against-women

Lisa 4. Esinevad teemad ja nende esinemissagedus EWL artiklite (vt Lisa 3) põhjal.

Koodi grupp	Alamkood	Teemat käsitlevate artiklite arv
Vägivald	Naistevastane vägivald	20
	Kübevägivald	6
	Inimkaubandus	2
	Suguelundite moonutamine (FGM)	1
Seksuaalne väärkohtlemine	Vägistamine	8
	Prostitutsioon	5
Sotsioökonomilised ebavõrdsused	Naiste majanduslik diskrimineerimine	7
	Vähemuste diskrimineerimine	4
	Palgalõhe	2
	Naiste tasustamata töö	2

	Naiste vaesumine	1
Naiste kaasamine	Feministlik ökonoomia	4
	Naiste kaasamine poliitikasse	3
	Naiste õiguste organisatsioonide toetamine	1
	Võrdsed võimalused	2
Naiste tervis	Reproduktiivõigused	4
	Vaimne tervis	2
Kliima	Rohepööre	2

Allikas: Autori koostatud.

Lisa 5. EWL liikmete 1. intervjuuküsimuse analüüsist saadud koodid ning nende esinemissagedus.

Koodi grupp	Alamkood	Esinemissagedus
Vägivald	Naistevastane vägivald	6
	Seksuaalne väärkohtlemine	5
	Perevägivald	3
Sotsioökonomilised ebavõrdsused	Palgalõhe	4
	Ebavõrdne hoolduskohustuste koormus	3
	Pensionilõhe	2
Naiste häälte esindatus	Kaasamine otsustusprotsessi	4
	Kodanikuühiskonnad	1
	Majanduslik esindatus	1
	Võrdõiguslikkuse süvalaiendamine	1
Kehaline autonoomia	Seksuaal- ja reproduktiivõigused	3

Allikas: Autori koostatud.

Lisa 6. FEMM komisjoni raporti 2019/2169(INI) analüüsist saadud koodid ja nende esinemissagedus.

Koodi grupp	Alamkoodid	Esinemissagedus
Vägivald	Soopõhine vägivald	11
	Seksuaalne väärkohtlemine	4
	Vägivald netis	4
	Perevägivald	2
	Inimkaubandus	1
Liikmesriikide ühtlustamine	Seadusandluse edendamine	9
	Võrdsed tulemused	4
	Koostöö edendamine	2
Naiste häälte võimendamine	Soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamine	10
	Naiste kaasamine	6
Sooline ebavõrdsus	Ebavõrdne kohtlemine töökohal	8
	Muu diskrimineerimine	5
	Lõhe majapidamistöõde jaotuses	3
Majanduslikud ebavõrdsused	Sooline eelarvestamine	5
	Sooline palgalõhe	5
	Naiste vaesumine	2
Naiste tervis	Reproduktiivõigused	6
	Seksuaaltervis	5
	Tervisealane ebavõrdsus	5
Covid-19	Kriisi mõju naistele	4
Vähemused	LGBTQI+ isikud	3

Allikas: Autori koostatud.

Lisa 7. Analüüsis kasutatud FEMM komisjoni pressiteated.

Pealkiri	Kuupäev	Viide
<i>Hearing of Commissioner-designate Helena Dalli</i>	02.10.19	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20190926IPR62241/hearing-of-commissioner-designate-helena-dalli
<i>MEPs condemn criminalisation of sex education in Poland</i>	14.11.19	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20191111IPR66217/meps-condemn-criminalisation-of-sex-education-in-poland
<i>Istanbul Convention: All member states must ratify it without delay, say MEPs</i>	28.11.19	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20191121IPR67113/istanbul-convention-all-member-states-must-ratify-it-without-delay-say-meps
<i>Parliament strongly condemns “LGBTI-free zones” in Poland</i>	18.12.19	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20191212IPR68923/parliament-strongly-condemns-lgbti-free-zones-in-poland
<i>Ambitious measures needed to ensure equal pay for women, say MEPs</i>	30.01.20	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20200128IPR71208/ambitious-measures-needed-to-ensure-equal-pay-for-women-say-meps
<i>Women’s rights: MEPs call for action to fight backlash against gender equality</i>	13.02.20	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20200206IPR72017/women-s-rights-meps-call-for-action-to-fight-backlash-against-gender-equality
<i>VP McGuinness on women’s rights: “Not an option, but a duty”</i>	10.03.20	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20200310IPR74503/vp-mcguinness-on-women-s-rights-not-an-option-but-a-duty
<i>COVID-19: Stopping the rise in domestic violence during lockdown</i>	07.04.20	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20200406IPR76610/covid-19-stopping-the-rise-in-domestic-violence-during-lockdown
<i>EU-wide survey on LGBTI people: press conference on Friday at 9.30</i>	14.05.20	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20200513IPR79004/eu-wide-survey-on-lgbti-people-press-conference-on-friday-at-9-30
<i>Poland’s planned withdrawal from Istanbul Convention criticised by leading MEPs</i>	30.07.20	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20200730IPR84301/poland-s-planned-withdrawal-from-istanbul-convention-criticised-by-leading-meps

<i>Evelyn Regner: “We must support Belarusian women in their fight for democracy”</i>	09.09.20	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20200909IPR86703/evelyn-regner-we-must-support-belarusian-women-in-their-fight-for-democracy
<i>Poland: leading MEPs against the de facto ban on abortion</i>	22.10.20	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20201022IPR89930/poland-leading-meps-against-the-de-facto-ban-on-abortion
<i>Fostering gender equality in the EU’s foreign and security policy</i>	23.10.20	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20201016IPR89563/fostering-gender-equality-in-the-eu-s-foreign-and-security-policy
<i>Trafficking in human beings: MEPs to assess results of EU law and ways forward</i>	26.10.20	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20201024IPR90109/trafficking-in-human-beings-meps-to-assess-results-of-eu-law-and-ways-forward
<i>Statement on the situation of women in Belarus</i>	12.11.20	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20201111IPR91311/statement-on-the-situation-of-women-in-belarus
<i>‘We are deeply concerned by the attacks on women’s rights in Poland’, Gender Equality MEPs say</i>	24.11.20	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20201123IPR92210/we-are-deeply-concerned-by-the-attacks-on-women-s-rights-in-poland
<i>International Day for the Elimination of Violence against Women: Mss. Bayr & Regner speak out to halt gender-based violence</i>	25.11.20	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20201123IPR92202/statement-on-the-international-day-for-the-elimination-of-violence-against-women
<i>Polish de facto ban on abortion puts women’s lives at risk, says Parliament</i>	26.11.20	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20201120IPR92132/polish-de-facto-ban-on-abortion-puts-women-s-lives-at-risk-says-parliament
<i>Simone Veil Programme: Parliamentarians to discuss the impact of women leaders in the process of democratisation</i>	09.12.20	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20201207IPR93211/high-level-meeting-on-the-impact-of-women-leaders-in-the-democratisation-process

<i>MEPs propose measures to tackle the digital gender gap</i>	21.01.21	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20210115IPR95721/meps-propose-measures-to-tackle-the-digital-gender-gap
<i>Improving gender equality during and after the COVID-19 crisis</i>	21.01.21	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20210115IPR95718/improving-gender-equality-during-and-after-the-covid-19-crisis
<i>Trafficking in human beings: protect women and children and focus on sexual exploitation, say MEP</i>	27.01.21	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20210122IPR96212/human-trafficking-protect-women-and-children-and-focus-on-sexual-exploitation
<i>“The abortion ban in Poland is an attack on women’s and fundamental rights”</i>	28.01.21	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20210128IPR96601/the-abortion-ban-in-poland-is-an-attack-on-women-s-and-fundamental-rights
<i>Human trafficking: stronger measures to protect women, children and migrants</i>	10.02.21	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20210204IPR97113/human-trafficking-stronger-measures-to-protect-women-children-and-migrants
<i>Still many challenges ahead to achieve gender equality</i>	11.02.21	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20210204IPR97121/still-many-challenges-ahead-to-achieve-gender-equality
<i>Attacks on abortion rights and breaches of the rule of law in Poland</i>	23.02.21	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20210219IPR98207/attacks-on-abortion-rights-and-breaches-of-the-rule-of-law-in-poland
<i>IWD 2021: The gender dimension must be included in the COVID-19 recovery plans</i>	04.03.21	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20210226IPR98811/iwd-2021-the-gender-dimension-must-be-included-in-the-covid-19-recovery-plans
<i>International Women’s Day celebrated in plenary</i>	08.03.21	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20210304IPR99215/international-women-s-day-celebrated-in-plenary
<i>Parliament declares the European Union an “LGBTIQ Freedom Zone”</i>	11.03.21	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20210304IPR99219/parliament-declares-the-european-union-an-lgbtiq-freedom-zone

<i>Turkey's treatment of the EC President is a political affront, say leading MEPs</i>	08.04.21	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20210408IPR01606/turkey-s-treatment-of-the-ec-president-is-a-political-affront-say-leading-meps
<i>Press statement on weaponised sexual violence, notably in Tigray, Ethiopia</i>	10.05.21	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20210510IPR03835/press-statement-on-weaponised-sexual-violence-notably-in-tigray-ethiopia
<i>EU countries should ensure universal access to sexual and reproductive health</i>	11.05.21	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20210510IPR03806/eu-countries-should-ensure-universal-access-to-sexual-and-reproductive-health
<i>Tackling the under-representation of women in science and engineering</i>	10.06.21	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20210604IPR05540/tackling-the-under-representation-of-women-in-science-and-engineering
<i>The latest aggression against LGBTIQ rights in Hungary is an ultimate breach of EU values, say lead MEPs</i>	18.06.21	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20210618IPR06501/hungary-the-latest-aggression-against-lgbtq-rights-is-a-breach-of-eu-values
<i>EU countries should ensure universal access to sexual and reproductive health</i>	24.06.21	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20210621IPR06637/eu-countries-should-ensure-universal-access-to-sexual-and-reproductive-health
<i>Evelyn Regner: "Gender should be taken into account in clinical trials for anti-COVID-19 treatments"</i>	07.07.21	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20210706IPR07855/gender-should-be-taken-into-account-in-clinical-trials-for-anti-covid-treatments
<i>Custody rights: protecting women and children from violence is paramount</i>	14.07.21	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20210707IPR07914/custody-rights-protecting-women-and-children-from-violence-is-paramount
<i>Gender-based violence should be classified as a crime under EU law, MEPs say</i>	14.07.21	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20210707IPR07903/gender-based-violence-should-be-classified-as-a-crime-under-eu-law-meps-say

<i>Afghanistan crisis: Safety of Afghan women and girls has to be a fundamental EU priority</i>	16.08.21	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20210816IPR10102/afghanistan-safety-of-afghan-women-and-girls-must-be-fundamental-eu-priority
<i>Make gender-based violence a crime under EU law, MEPs say</i>	16.09.21	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20210910IPR11927/make-gender-based-violence-a-crime-under-eu-law-meps-say
<i>Urgent measures needed to protect victims of partner violence in custody battles</i>	06.10.21	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20210930IPR13927/urgent-measures-needed-to-protect-victims-of-partner-violence-in-custody-battles
<i>Women's Rights MEPs propose measures to improve gender equality in the EU</i>	28.10.21	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20211025IPR15725/women-s-rights-meps-propose-measures-to-improve-gender-equality-in-the-eu
<i>Poland: no more women should die because of the restrictive law on abortion</i>	11.11.21	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20211108IPR16844/poland-no-more-women-should-die-because-of-the-restrictive-law-on-abortion
<i>Evelyn Regner: 'We need EU-wide binding standards to protect women from violence'</i>	25.11.21	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20211119IPR17712/regner-we-need-eu-wide-binding-standards-to-protect-women-from-violence
<i>Gender-based cyberviolence: MEPs demand harmonised sanctions and victim support</i>	30.11.21	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20211124IPR18012/gender-based-cyberviolence-meps-demand-harmonised-sanctions-and-victim-support
<i>Evelyn Regner: 'We must eradicate all forms of harassment in the EU institutions'</i>	09.12.21	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20211209IPR19109/regner-we-must-eradicate-all-forms-of-harassment-in-the-eu-institutions
<i>Gender equality: ease women's access to the labour market and close the pay gap</i>	15.12.21	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20211210IPR19212/gender-equality-ease-women-s-access-to-the-labour-market-and-close-the-pay-gap

<i>EU should make sexual and reproductive health and rights a priority in external action</i>	26.01.22	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20220121IPR21532/the-eu-should-make-srhr-a-priority-in-external-action
<i>Robert Biedroń: ‘We must continue the fight against Female Genital Mutilation’</i>	06.02.22	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20220202IPR22407/robert-biedron-we-must-continue-the-fight-against-female-genital-mutilation
<i>International Women’s Day: Parliament shows solidarity with Ukraine</i>	03.03.22	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20220303IPR24604/international-women-s-day-parliament-shows-solidarity-with-ukraine
<i>Robert Biedroń reacts to the proposal for a Directive on combating violence against women and domestic violence</i>	09.03.22	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20220308IPR25012/robert-biedron-reacts-to-the-proposal-for-a-directive-on-combating-vaw
<i>The EU should make gender equality a foreign policy priority</i>	10.03.22	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20220304IPR24808/the-eu-should-make-gender-equality-a-foreign-policy-priority
<i>Gender pay gap: MEPs back binding pay-transparency measures</i>	17.03.22	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20220309IPR25158/gender-pay-gap-meps-back-binding-pay-transparency-measures
<i>War in Ukraine: discussion on the situation of women refugees</i>	28.03.22	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20220324IPR26163/war-in-ukraine-discussion-on-the-situation-of-women-refugees
<i>Ukraine: protecting women fleeing the war from gender-based violence</i>	21.04.22	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20220421IPR27604/ukraine-protecting-women-fleeing-the-war-from-gender-based-violence
<i>War in Ukraine: protecting women refugees from violence and sexual exploitation</i>	25.04.22	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20220425IPR27806/war-in-ukraine-protecting-women-refugees-from-violence-and-sexual-exploitation
<i>Hearing on gender-based violence online: MEPs vow to tackle it, protect victims</i>	10.05.22	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20220509IPR29126/hearing-on-gender-based-violence-online-meps-vow-to-tackle-it-protect-victims

<i>The Hague: a FEMM delegation reviewed policies to combat trafficking in human beings</i>	25.05.22	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20220524IPR31030/the-hague-a-femm-delegation-reviewed-policies-to-combat-human-traffic-king
<i>Women on boards: deal to boost gender balance in companies</i>	07.06.22	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20220603IPR32195/women-on-boards-deal-to-boost-gender-balance-in-companies
<i>Right to safe and legal abortion must be safeguarded, MEPs demand</i>	09.6.22	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20220603IPR32144/right-to-safe-and-legal-abortion-must-be-safeguarded-meps-demand
<i>Protect the most marginalised from intersectional discrimination in the EU</i>	16.06.22	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20220613IPR32817/protect-the-most-marginalised-from-intersectional-discrimination-in-the-eu
<i>Protecting mental health in the digital workspace</i>	05.07.22	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20220701IPR34366/protecting-mental-health-in-the-digital-workspace
<i>Eradicating women's poverty in Europe</i>	05.07.22	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20220701IPR34356/eradicating-women-s-poverty-in-europe
<i>Include the right to abortion in EU Charter of Fundamental Rights, demand MEPs</i>	07.07.22	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20220701IPR34349/include-the-right-to-abortion-in-eu-charter-of-fundamental-rights-demand-meps
<i>Ethiopia: MEPs to look into situation of women and gender-based violence</i>	16.09.22	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20220915IPR40603/ethiopia-meps-to-look-into-situation-of-women-and-gender-based-violence
<i>MEPs call on EU governments to combat LGBTIQ+ hatred and crimes</i>	20.10.22	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20221017IPR43903/meps-call-on-eu-governments-to-combat-lgbtq-hatred-and-crimes
<i>Warsaw: MEPs looked into state of sexual and reproductive health and rights in Poland</i>	04.11.22	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20221103IPR47810/warsaw-meps-looked-into-state-of-sexual-and-reproductive-health-and-rights

<i>Abortion in Poland: MEPs to discuss consequences of the de facto ban</i>	15.11.22	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20221114IPR53916/abortion-in-poland-meps-to-discuss-consequences-of-the-de-facto-ban
<i>Backlash against women's rights in Poland: press conference on MEPs' findings</i>	16.11.22	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20221114IPR54127/backlash-against-women-s-rights-in-poland-press-conference-on-meps-findings
<i>Poland: stronger EU support for sexual and reproductive health is needed</i>	17.11.22	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20221114IPR53918/poland-stronger-eu-support-for-sexual-and-reproductive-health-is-needed
<i>Gender balance on company boards: press conference today at 15.00 CET</i>	21.11.22	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20221121IPR56102/gender-balance-on-company-boards-press-conference-today-at-15-00-cet
<i>Parliament approves landmark rules to boost gender equality on corporate boards</i>	22.11.22	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20221118IPR55706/parliament-approves-landmark-rules-to-boost-gender-equality-on-corporate-boards
<i>Stop violence against women in all its forms</i>	25.11.22	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20221125IPR57603/stop-violence-against-women-in-all-its-forms
<i>MEPs to discuss gender equality in parliamentary life with national parliaments</i>	06.12.22	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20221205IPR60610/meps-to-discuss-gender-equality-in-parliamentary-life-with-national-parliaments
<i>Gender pay gap: deal reached on binding pay-transparency measures</i>	15.12.22	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20221212IPR64524/gender-pay-gap-deal-reached-on-binding-pay-transparency-measures
<i>Women in Afghanistan have become victims of gender apartheid</i>	02.02.23	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20230202IPR71501/women-in-afghanistan-have-become-victims-of-gender-apartheid
<i>Women's rights: achieving gender equality in the digital transition</i>	15.02.23	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20230210IPR74717/women-s-rights-achieving-g-gender-equality-in-the-digital-transition
<i>Violence against women: MEPs demand the EU ratify the Istanbul Convention</i>	15.02.23	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20230210IPR74805/violence-against-women-

		meps-demand-the-eu-ratify-the-istanbul-convention
<i>Madrid: MEPs to look into laws on sexual consent, care and trafficking</i>	17.02.23	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20230213IPR75011/madrid-meps-to-look-into-laws-on-sexual-consent-care-and-trafficking
<i>International Women's Day: MEPs call for action on energy poverty</i>	01.03.23	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20230227IPR76599/international-women-s-day-meps-call-for-action-on-energy-poverty
<i>We cannot wait another 60 year</i>	08.03.23	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20230306IPR77013/we-cannot-wait-another-60-years-to-achieve-gender-equality
<i>International Women's Day: an invitation for societies to do better</i>	15.03.23	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20230310IPR77235/international-women-s-day-an-invitation-for-societies-to-do-better
<i>Conviction of Polish human rights activist another attack on EU values, MEPs say</i>	17.03.23	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20230317IPR77702/conviction-of-polish-human-rights-activist-another-attack-on-eu-values-meps-say
<i>Gender pay gap: Parliament adopts new rules on binding pay-transparency measures</i>	30.03.23	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20230327IPR78545/gender-pay-gap-parliament-adopts-new-rules-on-binding-pay-transparency-measures
<i>MeToo: MEPs call for more to be done to tackle sexual harassment in the EU</i>	25.4.23	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20230424IPR82016/metoo-meps-call-for-more-to-be-done-to-tackle-sexual-harassment-in-the-eu
<i>Combating violence against women: MEPs back EU accession to Istanbul Convention</i>	10.05.23	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20230505IPR85009/combating-violence-against-women-meps-back-eu-accession-to-istanbul-convention
<i>Denmark: MEPs explored fostering a culture of women's entrepreneurship</i>	17.05.23	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20230511IPR87805/denmark-meps-explored-fostering-a-culture-of-women-s-entrepreneurship
<i>MeToo: MEPs call for more to be done to tackle sexual harassment in the EU</i>	23.05.23	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20230524IPR91911/metoo-meps-call-for-more-to-be-done-to-tackle-sexual-harassment-in-the-eu

		e-to-be-done-to-tackle-sexual-harassment-in-the-eu
<i>Colombia: Women's Rights and Gender Equality MEPs conclude visit</i>	23.06.23	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20230616IPR98935/colombia-women-s-rights-and-gender-equality-meps-conclude-visit
<i>Prostitution in the EU: cross-border implications and impact on gender equality</i>	27.06.23	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20230626IPR00826/prostitution-in-the-eu-cross-border-implications-and-impact-on-gender-equality
<i>Violence against women: sex without consent is rape, say MEPs</i>	28.06.23	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20230626IPR00838/violence-against-women-sex-without-consent-is-rape-say-meps
<i>Combating violence against women: MEPs ready to negotiate on draft EU directive</i>	12.07.23	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20230707IPR02435/combating-violence-against-women-meps-ready-to-negotiate-on-draft-eu-directive
<i>MEPs to discuss legal protection and support for orphans of gender-based violence</i>	18.07.23	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20230717IPR03021/meps-to-discuss-legal-protection-for-orphans-of-gender-based-violence
<i>Rape must be made an offence under the Directive on Violence Against Women</i>	13.09.23	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20230913IPR04976/rape-must-be-made-an-offence-under-the-directive-on-violence-against-women
<i>Reduce demand and protect people in prostitution, say MEPs</i>	14.09.23	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20230911IPR04923/reduce-demand-and-protect-people-in-prostitution-say-meps
<i>Human trafficking: MEPs want strong focus on victims' rights</i>	05.10.23	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20230929IPR06110/human-trafficking-meps-want-strong-focus-on-victims-rights
<i>Surrogacy only criminalised in the context of trafficking under new proposals</i>	11.10.23	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20231011IPR06917/surrogacy-only-criminalised-in-the-context-of-trafficking-under-new-proposals
<i>Elect her - Boosting women's participation in elections</i>	24.10.23	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20231023IPR08153/elect-her-boosting-women-s-participation-in-elections

<i>Fight against discrimination: new rules to boost national equality bodies</i>	07.11.23	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20231031IPR08704/fight-against-discrimination-new-rules-to-boost-national-equality-bodies
<i>Stop the epidemic: Day for the Elimination of Violence Against Women</i>	23.11.23	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20231117IPR12228/stop-the-epidemic-day-for-the-elimination-of-violence-against-women
<i>Gender-sensitive solutions needed to tackle energy poverty and cost of living</i>	30.11.23	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20231127IPR15449/gender-sensitive-solutions-needed-to-tackle-energy-poverty-and-cost-of-living
<i>Violence against women: statement by the negotiators on the Council's block</i>	4.12.23	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20231204IPR15654/violence-against-women-statement-by-the-negotiators-on-the-council-s-block
<i>Equality bodies: Provisional deal reached on new standards</i>	12.12.23	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20231205IPR15687/equality-bodies-provisional-deal-reached-on-new-standards
<i>Rape must be included in EU rules to combat violence against women</i>	13.12.23	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20231211IPR15806/rape-must-be-included-in-eu-rules-to-combat-violence-against-women
<i>Energy poverty has a female face: impact of cost of living crisis</i>	18.01.24	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20240112IPR16775/energy-poverty-has-a-female-face-impact-of-cost-of-living-crisis
<i>Trafficking in human beings: deal on new EU rules</i>	23.01.24	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20240122IPR17024/trafficking-in-human-beings-deal-on-new-eu-rules
<i>First ever EU rules on combating violence against women: deal reached</i>	6.02.24	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20240205IPR17412/first-ever-eu-rules-on-combating-violence-against-women-deal-reached
<i>Women's rights: address poverty and boost access to decision-making</i>	08.02.24	https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20240202IPR17326/women-s-rights-address-poverty-and-boost-access-to-decision-making

Lisa 8. FEMM pressiteadetes (vt Lisa 6) esinevad koodid ja nende esinemissagedus.

Koodi grupp	Alamkood	Teemat käsitlevate artiklite arv
Vägivald	Soopõhine vägivald	39
	Kübervägivald	9
	Seksuaalvägivald (sh FGM)	9
	Koduvägivald	7
	Vägistamine	6
	Lastevastane vägivald	3
Sotsioökonomilised ebavõrdsused	Palgalõhe	12
	Naiste vaesumine	9
	Ebavõrdne tööjaotus	6
Naiste kaasamine	Kaasamine tööturul	10
	Kaasamine poliitikas	11
	Soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamine (GM)	9
Seksuaalne väärkohtlemine	Seksuaalne ahistamine	12
	Prostitutsioon	2
Diskrimineerimine	Naistevastane diskrimineerimine	18
	Seksuaalvähemuste diskrimineerimine	8
	Teiste vähemuste diskrimineerimine	10
Covid-19 mõjud	Mõju vägivaldale	7
	Mõjud tervisele	6
	Mõju majandusele	3
Inimõigused	Reproduktiivõigused	28
	Inimkaubandus	9

	Migrantide õigused	6
	Sundabielud	4
Naiste tervis	Füüsiline tervis	9

Allikas: Autori koostatud.

Lisa 9. Diskursiivsete strategiate kodeerimise tulemid Keck ja Sikkinki (1999) põhjal ning esinemise sagedus EWL dokumentides (vt Lisa 10).

Koodigrupp (strateegia tüüp)	Kood (strateegia kasutus)	Esinemissagedus (%)
Infopoliitika	Info õigeks või valeks märgistamine	17%
	Enda dokumenteeritud andmete ja teabe esitamine	12.9%
	Kogemuslugude esitamine	2.6%
Sümboolne poliitika	Tsitaadid EWL-i liikmetelt	12.4%
	Probleemide sidumine (linking issues)	7.3%
	Eluliste näidete toomine	6.7%
Võimenduspoliitika	Häbistamine teemade valiku osas	8.3%
	Pöördumised võimsamate institutsioonide poole	16.6%
Vastutuspoliitika	Häbistamine lubadustest mitte kinni pidamise kontekstis	3.1%
	Positiivse tagasiside andmine/kiitmine	12.9%

Allikas: Autori koostatud.

Lisa 10. EWL-i strateegia analüüsis kasutatud dokumendid.

Dokumendi tüüp	Nimi	Kuupäev	Link
Pressiteade	<i>Deal reached on the first EU law on violence against women</i>	08.02.2024	https://womenlobby.org/Deal-reached-on-the-first-EU-law-on-violence-against-women

Pressiteade	<i>Belgium ignores survivors of prostitution and encourage other Member States to follow its path</i>	25.01.2024	https://womenlobby.org/Belgium-ignores-survivors-of-prostitution-and-encourage-other-Member-States-to
Pressiteade	<i>On International day for the elimination of violence against women, the EU is still divided over the crime of rape</i>	23.11.2023	https://womenlobby.org/25N-Loud-and-United-Directive-VAW
Pressiteade	<i>Victory for survivors of prostitution - MEPs voted in favour of abolitionist measures</i>	14.09.2023	https://womenlobby.org/Victory-for-survivors
Pressiteade	<i>The European Parliament calls to step up the fight against violence</i>	16.09.2021	https://womenlobby.org/The-European-Parliament-calls-to-step-up-the-fight-against-violence
Pressiteade	<i>ECJ Decision on the Istanbul Convention: a missed opportunity</i>	06.10.2021	https://womenlobby.org/ECJ-Decision-on-the-Istanbul-Convention-a-missed-opportunity
Pressiteade	<i>Time to Deliver!</i>	25.11.2022	https://womenlobby.org/Time-to-Deliver
Pressiteade	<i>One year after: Europe needs a strong Directive to combat violence against women NOW!</i>	07.03.2023	https://womenlobby.org/IWD2023
Pressiteade	<i>Monumental week for women's rights!</i>	11.07.2023	https://womenlobby.org/Monumental-week-for-women-s-rights
Aruanne	<i>Towards a Europe Free from Male Violence Against Women and Girls – Marking 10 years of the Istanbul Convention</i>	14.04.2021	https://www.womenlobby.org/Towards-a-Europe-Free-from-Male-Violence-Against-Women-and-Girls-Marking-10
Avaldus	<i>European Women's Lobby calls on the European Parliament not to throw the baby out with the bathwater!</i>	31.01.2024	https://www.womenlobby.org/European-Women-s-Lobby-calls-on-the-European-Parliament-not-to-throw-the-baby

Avaldus	<i>New deal to update the Anti-trafficking Directive: Significant improvements for women's protection announced</i>	25.01.2024	https://www.womenlobby.org/New-deal-to-update-the-Anti-trafficking-Directive-Significant-improvements-for
Avaldus	<i>Stop Barbaric Violence and Start Listening to Women</i>	04.12.2023	https://www.womenlobby.org/Stop-Barbaric-Violence-and-Start-Listening-to-Women
Avaldus	<i>Historic decision of the Council on the EU accession to the Istanbul Convention</i>	02.06.2023	https://www.womenlobby.org/EUIstanbulConvention
Avaldus	<i>Historic vote in the European Parliament on the EU accession to the Istanbul Convention: a step closer towards the end of violence against women and girls in Europe!</i>	17.05.2023	https://www.womenlobby.org/Historical-vote-in-the-European-Parliament-on-the-EU-accession-to-the-Istanbul
Avaldus	<i>Time to deliver: Recognise rape as sexual exploitation at EU level</i>	26.01.2023	https://www.womenlobby.org/Time-to-deliver-Recognise-rape-as-sexual-exploitation-at-EU-level
Avaldus	<i>Historic moment and lost opportunity for women and girls in the EU</i>	23.03.2022	https://www.womenlobby.org/Historic-moment-and-lost-opportunity-for-women-and-girls-in-the-EU

Lisa 11. FEMM komisjoni avalikud kuulamised ning osalenud eksperdid.

Eksperti tüüp	Osalus 2019-2024 ametiajal
EWL ekspert	4
EWL liikmesorganisatsioonide ekspert	4
Kõik eksperdid kokku	194

Allikas: Autori koostatud.

Lisa 12. EWL-i toetatud ettepanekute vastuvõtmise staatus EP ettepanekutes.

	Ettepanekute arv (2023)	%	Näited konkreetsetest ettepanekutest
Vastuvõetud ettepanekud	133	74.7%	Põhjendus 5; põhjendus 16a; Põhjendus 23a; artikkel 14 § 2 a; artikkel 21 § 2 b; artikkel 37 § 3; artikkel 47 § 1; jpt.
Vastuvõtmata ettepanekud	45	25.3%	Põhjendus 12a; põhjendus 15a; artikkel 15 § 2; artikkel 17 § 4; artikkel 45 § 1; jpt.
Ettepanekute arv kokku	178	100%	

Allikas: autori koostatud direktiivi ettepaneku 2022/0066/COD ja raporti A9-0234/2023 põhjal.

Lisa 13. EWL-i enda koostatud ettepanekud ning vastuvõtmise staatus EP ettepanekutes.

	Ettepanekute arv (2023)	%	Näited konkreetsetest ettepanekutest
Vastuvõetud EWL-i ettepanekud	40	54.8%	Põhjendus 23c; põhjendus 28; põhjendus 30; artikkel 5 § 2; artikkel 27 § 2; jpt.
Vastuvõtmata EWL-i ettepanekud	33	45.2%	Põhjendus 12b; põhjendus 19; artikkel 5 § 1 a; artikkel 25 § 3; artikkel 27 § 6; jpt.
Ettepanekute arv kokku	73	100%	

Allikas: autori koostatud direktiivi ettepaneku 2022/0066/COD ja raporti A9-0234/2023 põhjal.

Mina, Dalia Doman, (isikukood: 60203090318) annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose

SOOPOLIITIKA KUJUNDAMINE: EUROOPA NAISTE SURVERÜHMA MÕJU NAISTE ÕIGUSTE JA SOOLISE VÕRDÕIGUSLIKKUSE KOMISJONI DISKURSUSELE,

mille juhendaja on Helen Urmann,

- reprodutseerimiseks säilitamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise eesmärgil, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace'is lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;
- üldsusele kättesaadavaks tegemiseks ülikooli veebikeskkonna kaudu, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace'i kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;
- olen teadlik, et punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile;
- kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid õigusi.